

NÚCEM

NÁRODNÝ ÚSTAV CERTIFIKOVANÝCH
MERANÍ VZDELÁVANIA

Hodnotenie a interpretácia výsledkov testu externej časti maturitnej skúšky v šk. roku 2007/2008

**slovenský jazyk a slovenská literatúra
úroveň A , B**

Mgr. Eva Péteryová
PhDr. Janka Mikulášová
PhDr. Milada Caltíková

Bratislava 2008

Obsah

1 Charakteristika testov slovenský jazyk a slovenská literatúra úroveň A, úroveň B	3
2 Úspešnosť testu EČ slovenský jazyk a slovenská literatúra úroveň A	3
2.1 Čítanie s porozumením	6
2.2 Jazyk	6
2.3 Literatúra	7
3 Úspešnosť testu EČ slovenský jazyk a slovenská literatúra úroveň B	8
3.1 Čítanie s porozumením	10
3.2 Jazyk	11
3.3 Literatúra	11
4 Interpretácia a hodnotenie testových položiek	13
4.1 Interpretácia a hodnotenie položiek testu SJSJL úroveň A	13
4.2 Interpretácia a hodnotenie položiek testu SJSJL úroveň B	41
Záver	73
Použitá literatúra	75

Dňa 11. marca 2008 sa na stredných školách s vyučovacím jazykom maďarským uskutočnila externá časť (EČ) a písomná forma internej časti (PFIČ) maturitnej skúšky zo slovenského jazyka a slovenskej literatúry.

Pri interpretácii a hodnotení výsledkov sme vychádzali zo štatistického spracovania testu SJSL úroveň A (Šťava, 2008) a testu SJSL úroveň B (Ringlerová, 2008).

Na interpretáciu a hodnotenie výsledkov testov sme si vybrali položky s uzavretou odpoveďou, keďže pri nich môžeme vychádzať z analýzy distraktorov zo Záverečnej správy. Otázky s otvorenou odpoveďou môžeme len komentovať, nakoľko pri počte žiakov 550 maturujúcich na A úrovni a 2252 maturujúcich na úrovni B nie je možné fyzicky zistiť odpovede žiakov z odpovedových hárkov, čo je nevyhnutné pre podrobnú interpretáciu a hodnotenie.

1 Charakteristika testov slovenský jazyk a slovenská literatúra úroveň A, úroveň B

Cieľom testov bolo preveriť pomocou produktívnych úloh, ako žiak zvládol rozsah učiva predpísaný Cieľovými požiadavkami na vedomosti a zručnosti absolventa strednej školy, preveriť schopnosť žiaka čítať rôzne typy textov s porozumením a pracovať s textom.

Testy obsahovali 8 východiskových textov a 64 testových úloh. Ku každému textu sa viazal súbor ôsmich otázok, z ktorých päť bolo uzavretých (výber odpovede zo štyroch možností, z ktorých len jedna bola správna) a tri otvorené, ktoré vyžadovali krátku odpoveď (z toho jedna úloha žiadala napísať odpoveď áno alebo nie).

V testoch sa overovali vedomosti a zručnosti zamerané na celkové porozumenie textu, osvojenie literatúry, teórie literatúry, literárnej histórie, fonetiky, ortografie, morfológie, lexikológie (náuka o slove, sémantika), syntaxe, štylistiky, jazyka a reči a dejín jazyka v rozsahu Cieľových požiadaviek na vedomosti a zručnosti maturantov zo slovenského jazyka a slovenskej literatúry úroveň A, úroveň B.

Testové úlohy boli viazané na kontext, vychádzali z jedného publicistického textu, jedného náučného textu a zo šiestich textov slovenskej umeleckej literatúry (z čoho jeden bol rečnícky prejav).

Obťažnosť testovej úlohy je dvojrozmerná. Jej cieľom nie je len zisťovať osvojenie požadovaných vedomostí a zručností zahrnutých do obsahu vyučovania slovenského jazyka a slovenskej literatúry, ale aj to, akú náročnú kognitívnu operáciu dokáže žiak zvládnuť.

Úlohy obsahovali myšlienkové operácie zoradené podľa kognitívnej náročnosti:

- 1) zapamätanie, porozumenie, zaradenie, priradenie, komparácia (najnižšia kognitívna náročnosť),
- 2) analýza, zovšeobecnenie, dokazovanie, aplikácia, indukcia, dedukcia (vyššia kognitívna náročnosť),
- 3) hodnotenie, kritické myslenie, tvorivosť, objavovanie nových súvislostí (najvyššia kognitívna náročnosť).

2 Úspešnosť testu EČ slovenský jazyk a slovenská literatúra úroveň A

Úspešnosť žiaka definujeme ako percentuálny podiel bodov za položky, ktoré žiak správne zodpovedal (hrubé skóre), z maximálneho počtu bodov 64, pričom za každé úspešné riešenie, bez ohľadu na skutočnú obťažnosť úlohy, získa riešiteľ jeden bod.

V teste EČ zo SJSJ úroveň A dosiahli žiaci priemernú úspešnosť **64,4** percent.

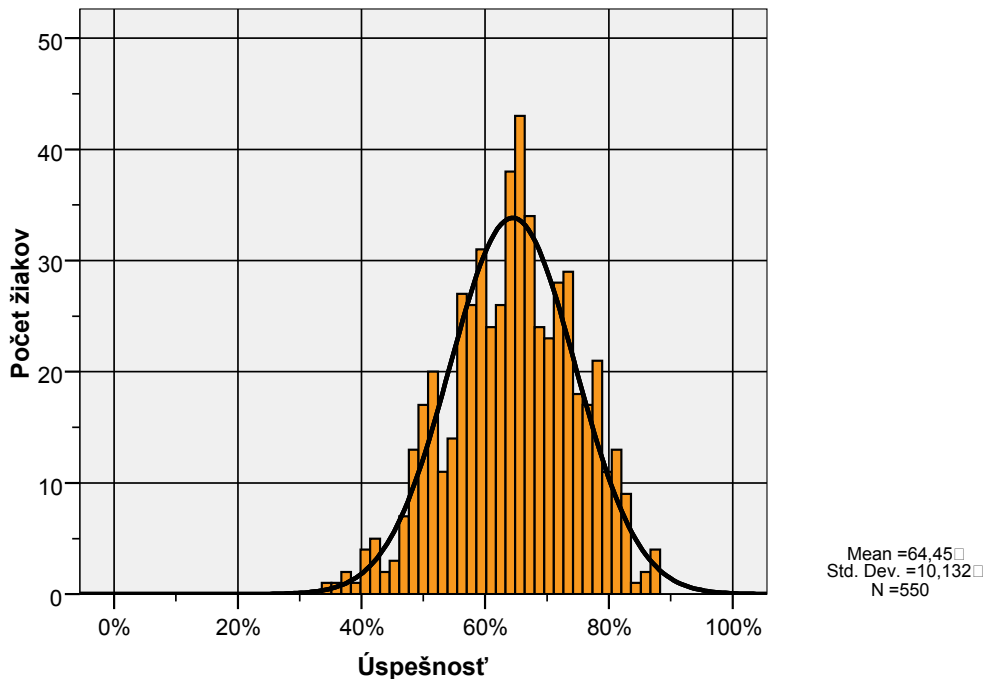
Z hľadiska typu škôl boli najúspešnejšie gymnáziá so 64,7 percentami. Stredné odborné školy dosiahli 63,5 percent. Päť žiakov zo združených stredných škôl dosiahlo 51,3 percent a jeden žiak zo stredného odborného učilišťa 67,2 percent.

Tabuľka 1

Výsledné psychometrické charakteristiky percentuálnej úspešnosti testu (úroveň A)

Počet testovaných žiakov	550
Maximum	87,5
Minimum	34,4
Priemer	64,4
Štandardná odchýlka	10,1
Intervalový odhad úspešnosti populácie - dolná hranica	44,6
Intervalový odhad úspešnosti populácie - horná hranica	84,3
Štandardná chyba priemernej úspešnosti	,4
Interval spoľahlivosti pre priemernú úspešnosť - dolná hranica	63,6
Interval spoľahlivosti pre priemernú úspešnosť - horná hranica	65,3
Cronbachovo alfa	,76
Štandardná chyba merania pre úspešnosť	5,0
Intervalový odhad úspešnosti individuálneho žiaka	9,8

Histogram SL08A

Graf 1 Výsledný histogram úspešnosti (úroveň A)

Do testovania v predmete slovenský jazyk a slovenská literatúra úroveň A sa zapojilo 550 žiakov z 32 škôl.

Tabuľka 2 Počet žiakov a úspešnosť podľa typu školy

Typ školy	Počet	Priemer	Štd. chyba priemeru
GYM	483	64,7	,5
SOŠ	61	63,5	1,3
ZSŠ	5	51,3	5,0
SOU	1	67,2	.
Total	550	64,4	,4

Rozdielnosť v priemernej úspešnosti v rámci uvedených typov škôl nie je výrazne markantná vzhľadom na počet zúčastnených žiakov.

Test z hľadiska úspešnosti môžeme interpretovať v dvoch rovinách:

- 1) úspešnosť podľa jednotlivých oblastí,
- 2) úspešnosť žiakov v jednotlivých úlohách.

Testové úlohy je možné z tematického hľadiska rozdeliť do troch oblastí:

- 1) **čítanie s porozumením**: uvedená oblasť obsahuje aj otázky zamerané na analýzu a interpretáciu textov,
- 2) **jazyk**: zvuková stránka jazyka, pravopis, lexikológia, morfológia, syntax, štylistika,
- 3) **literatúra**: literárna história, literárna teória.

Tabuľka 3 Úlohy zaradené do jednotlivých oblastí

Slovenský jazyk a slovenská literatúra	úroveň A 2712
Čítanie s porozumením	1, 2, 9, 17, 25, 33, 37, 41, 43, 48, 49, 52, 57, 62
Lexikológia (Náuka o slove, Sémantika)	15, 26, 29, 31, 36, 38, 48, 52, 58, 60, 61, 62, 64
Morfológia (Tvaroslovie)	7, 8, 10, 16, 22, 23, 27, 30, 45, 46, 47, 53, 56
Štylistika (sloh)	4, 13, 40, 42, 50, 51
Syntax	6, 14, 18, 20, 21, 32, 39, 44, 55, 59, 63
Zvuková stránka jazyka	19
Pravopis	12, 24, 35, 54
Literárna história	3, 5, 9, 11, 28, 34
Literárna teória	2, 3, 9, 10, 28

Pri porovnávaní úspešnosti treba brať do úvahy aj počet úloh v jednotlivých oblastiach.

2.1 Čítanie s porozumením

V časti **čítanie s porozumením** dosiahli žiaci priemernú úspešnosť **61,6 %**.

Test obsahoval 14 úloh, ktoré skúšali porozumenie textu. Úlohy mali druhý stupeň obtiažnosti a boli zamerané na pochopenie alebo interpretáciu textu vlastnými slovami.

Žiaci mali k dispozícii osem textov, z toho jeden publicistický, jeden odborný a šesť textov zo slovenskej literatúry. Zastúpené boli ukážky z poézie, prózy a drámy.

Najvyššiu úspešnosť zaznamenali žiaci v úlohách zameraných na určenie tvrdení, ktoré priamo vyplývajú z textu ukážky, interpretáciu básnikovej výpovede, porozumenie slov v konkrétnom kontexte, porozumenie frazeologických zvrátov a celkovú orientáciu v texte.

Nižšiu úspešnosť vykázali v úlohách, v ktorých bolo potrebné odhaliť autorov zámer, nahradiť cudzie slovo slovenským slovom.

Rozdiel v úspešnosti žiakov gymnázií so 62,0 percentami a žiakov ostatných škôl (SOŠ, SZŠ, SOU) s 59,0 percentami je veľmi malý.

2.2 Jazyk

V časti **jazyk** dosiahli žiaci priemerná úspešnosť **62,4 %**.

V **lexikológii (náuka o slove, sémantika, 13 úloh)** najviac úloh malo druhý stupeň obtiažnosti, štyri prvý stupeň, kde museli žiaci preukázať, ako vedia využiť svoje vedomosti a zručnosti na získanie informácií a jedna úloha na treťom stupni skúšala žiakov, ako vedia využívať informácie z neznámeho textu.

Žiaci úspešne riešili otázky týkajúce sa rytmického zákona, významovo podobných slov a združeného pomenovania.

Nižšiu úspešnosť vykázali v tých úlohách, ktoré sa zameriavali na štylistické využitie slovnej zásoby a synonymá.

Priemerná úspešnosť v lexikológii bola 52,1 percentná. Z toho žiaci gymnázií dosiahli 51,9 percent. Žiaci ostatných škôl (SOŠ, SZŠ, SOU) boli mierne úspešnejší, dosiahli 53,6 percent.

V **morfológii (tvaroslovie, 13 úloh)** najviac úloh malo druhý stupeň obtiažnosti, štyri prvý stupeň. Vyššiu úspešnosť vykázali žiaci v úlohách zameraných na správne gramatické tvary slovies a podstatných mien a na slovné druhy.

Nízku úspešnosť mali otázky týkajúce sa čísloviek, spojok a modálneho slovesa.

Priemerná úspešnosť v morfológii bola 62,3 percentná. Žiaci gymnázií dosiahli 62,4 percent a ostatných škôl (SOŠ, SZŠ, SOU) 61,2 percent.

V **syntaxi (11 úloh)** päť úloh malo prvý stupeň obtiažnosti, päť druhý a jedna tretí stupeň. Vysokú úspešnosť mali žiaci v otázkach, kde mali vybrať oslovenie, rozoznať vsuvku, určiť jednoduchú vetu, prirad'ovací sklad a určiť druh vety podľa obsahu.

Nižšiu dosiahli v otázkach, kde mali určiť vetné členy, druh vety z hľadiska zloženia a zmeniť konštrukciu vety s prídavným na vedľajšiu vetu.

Priemerná úspešnosť v syntaxi bola 56,1 percentná. Z toho úspešnejší boli žiaci gymnázií s 56,6 percentami, ostatné školy (SOŠ, SZŠ, SOU) dosiahli 52,6 percent.

V oblasti **štylistika/sloh** test obsahoval 6 úloh. Päť úloh malo druhý stupeň obtiažnosti, jedna tretí stupeň. Žiaci v týchto úlohách vykázali nízku úspešnosť, pričom úspešnejšie zvládali určovanie jazykového štýlu. Problémy boli s určovaním slohového postupu a slohových útvarov.

Priemerná úspešnosť v štylistike bola 44,9 percentná. Z toho žiaci gymnázií dosiahli 44,3 percent, ostatných škôl (SOŠ, SZŠ, SOU) 49,5 percent.

V oblastiach **zvuková stránka jazyka** s priemernou úspešnosťou 94,5 percent (1 úloha) a **pravopis 64,2 percent** (4 úlohy) boli úlohy na druhom stupni obtiažnosti. Úspešnosť týchto jazykových oblastí je porovnateľná podľa typu školy s vyššie uvedenými oblasťami.

2.3 Literatúra

V časti **literatúra** dosiahli žiaci priemernú úspešnosť **67,5 %**.

V oblasti **literárna história** (6 úloh) dve úlohy mali prvý stupeň náročnosti a štyri druhý stupeň. Žiaci preukázali priemerné vedomosti. Úspešní boli v zaradovaní autorov a diel do literárnych smerov, menšiu úspešnosť vykázali podobné, ale záporne položené úlohy. Priemerná úspešnosť v literárnej histórii bola 54,6 percentná. Z toho žiaci gymnázií dosiahli 55,0 percent, ostatných škôl (SOŠ, SZŠ, SOU) 51,5 percent.

Literárna teória (5 úloh) mala všetky úlohy na druhom stupni obťažnosti. Oblasť mala vysokú úspešnosť, žiaci poznajú diela predpísané cieľovými požiadavkami, ich znaky a charakteristiku.

Priemerná úspešnosť v literárnej teórii bola 70,4 percentná. Z toho žiaci gymnázií dosiahli 71,8 percent, ostatných škôl (SOŠ, SZŠ, SOU) 60,1 percent.

Úspešnosť žiakov v teste bola vyššia na gymnáziách, okrem oblastí štylistika a lexikológia. Rozdiel priemernej úspešnosti žiakov gymnázií a ostatných škôl v čítaní s porozumením je veľmi malý. Žiaci odborných škôl dosahovali v ostatných oblastiach nižšiu úspešnosť. Test na A úrovni slabo rozlišoval tieto skupiny, žiaci buď vedeli alebo nevedeli, stred akoby chýbal.

Z uvedeného možno predpokladať, že v školách s vyučovacím jazykom maďarským sa venujú jazykovým javom izolovane, bez funkcie v celom texte. Platí to pre všetky jazykové roviny. Zdá sa, že na odborných školách žiaci prichádzajú do styku s vecným textom častejšie ako gymnazisti.

Najlepšie výsledky dosiahli žiaci v literárnej histórii a najslabšie v oblasti syntax a štylistika.

Tabuľka 4 Úspešnosť žiakov podľa typu školy v jednotlivých oblastiach (úroveň A)

	Priemer		
	Typ školy		
	GYM	ostatné	spolu
Čítanie s porozumením	62,0	59,0	61,6
Zvuková stránka jazyka	94,8	92,5	94,5
Pravopis	64,5	61,9	64,2
Lexikológia (Náuka o slove, Sémantika)	51,9	53,6	52,1
Morfológia (Tvaroslovie)	62,4	61,2	62,3
Syntax	56,6	52,6	56,1
Štylistika	44,3	49,5	44,9
Literárna história	55,0	51,5	54,6
Literárna teória	71,8	60,1	70,4

3 Úspešnosť testu EČ slovenský jazyk a slovenská literatúra úroveň B

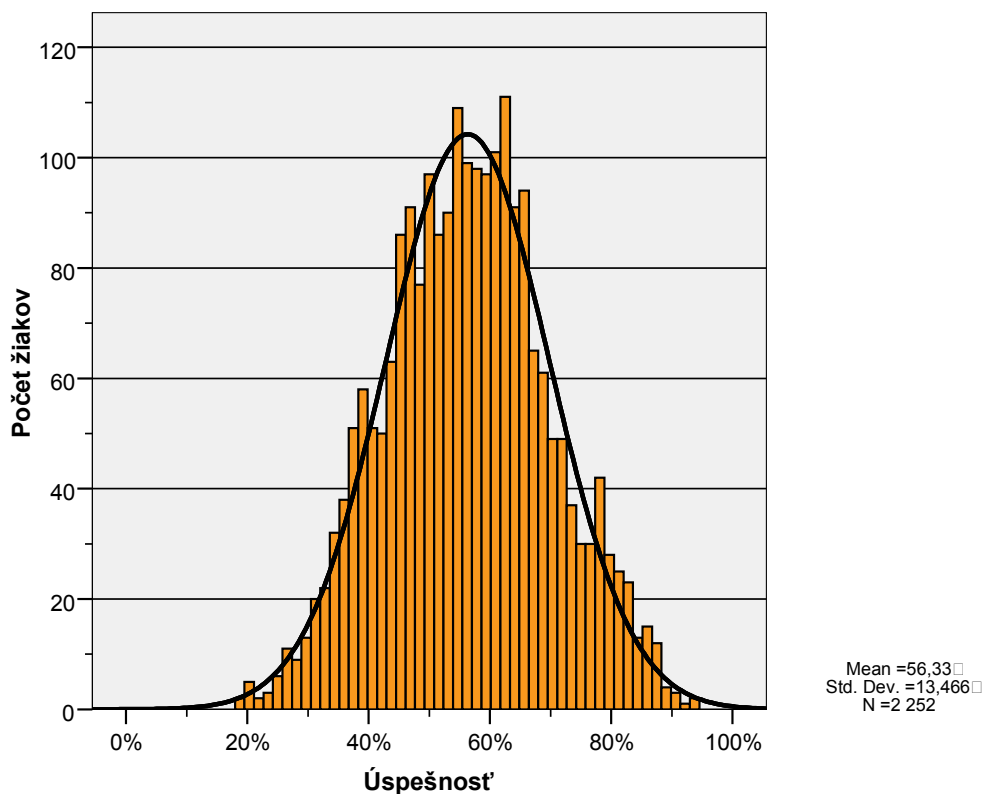
V teste EČ zo SJSJ úroveň B dosiahli žiaci priemernú úspešnosť **56,3** percent.

Z hľadiska typu škôl boli najúspešnejšie gymnáziá so 64,2 percentami. Stredné odborné školy dosiahli 54,3 percent, združené stredné školy 52,8 percent a stredné odborné učilišťa 50,3 percent.

Tabuľka 5

Výsledné psychometrické charakteristiky percentuálnej úspešnosti testu (úroveň B)

	SL08B
Počet testovaných žiakov	2252
Maximum	93,8
Minimum	18,8
Priemer	56,3
Štandardná odchýlka	13,5
Intervalový odhad úspešnosti populácie - dolná hranica	29,9
Intervalový odhad úspešnosti populácie - horná hranica	82,7
Štandardná chyba priemernej úspešnosti	,3
Interval spoľahlivosti pre priemernú úspešnosť - dolná hranica	55,8
Interval spoľahlivosti pre priemernú úspešnosť - horná hranica	56,9
Cronbachovo alfa	,85
Štandardná chyba merania pre úspešnosť	5,3
Intervalový odhad úspešnosti individuálneho žiaka	10,3

Graf 2 Výsledný histogram úspešnosti (úroveň)

Do testovania v predmete slovenský jazyk a slovenská literatúra úroveň B sa zapojilo 2252 žiakov zo 65 škôl.

Tabuľka 6 Počet žiakov podľa typu školy (RT)

		Školy		Žiaci	
		počet	%	počet	%
Typ školy	GYM	23	35,4%	649	28,8%
	SOŠ	23	35,4%	854	37,9%
	ZSŠ	7	10,8%	471	20,9%
	SOU	12	18,5%	278	12,3%
	Spolu	65	100,0%	2252	100,0%

Tabuľka 7 Úspešnosť žiakov podľa typu školy

Typ školy	N	Priemer	Štd. chyba priemeru
GYM	649	64,2	,5
SOŠ	854	54,3	,4
ZSŠ	471	52,8	,6
SOU	278	50,3	,6
Spolu	2252	56,3	,3

Rozdielnosť v priemernej úspešnosti sa v rámci uvedených typov škôl dala očakávať. Gymnázia pripravujú svojich absolventov na štúdium na vysokých školách a hodinovú dotáciu slovenského jazyka a slovenskej literatúry majú vyššiu ako na ostatných stredných školách.

Hranicu 33 percent nedosiahlo 93 žiakov. Z toho len 3 žiaci z gymnázií, 30 žiakov zo stredných odborných škôl, 44 zo združených stredných škôl a 16 zo stredných odborných učilíšť.

Tabuľka 8 Rozdelenie žiakov s úspešnosťou menšou ako 33%

		Pohlavie		Spolu
		chlapci	dievčatá	
Typ školy	GYM	1	2	3
	SOŠ	16	14	30
	ZSŠ	17	27	44
	SOU	7	9	16
Spolu		41	52	93

Test z hľadiska úspešnosti môžeme interpretovať v dvoch rovinách:

- 1) úspešnosť podľa jednotlivých oblastí,
- 2) úspešnosť žiakov v jednotlivých úlohách.

Testové úlohy je možné z tematického hľadiska rozdeliť do troch oblastí:

- 1) **čítanie s porozumením**: uvedená oblasť obsahuje aj otázky zamerané na analýzu a interpretáciu textov,
- 2) **jazyk**: zvuková stránka jazyka, pravopis, lexikológia, morfológia, syntax, štylistika,
- 3) **literatúra**: literárna história, literárna teória.

Tabuľka 9 Úlohy zaradené do jednotlivých oblastí

Slovenský jazyk a slovenská literatúra	úroveň B 2740
Čítanie s porozumením	9, 17, 19, 20, 25, 31, 33, 34, 41, 49, 53, 57
Lexikológia (Náuka o slove, Sémantika)	2, 6, 12, 15, 16, 20, 22, 23, 32, 35, 37, 43, 47, 52, 55, 57, 60, 63
Morfológia (Tvaroslovie)	14, 29, 30, 36, 48, 53, 56
Štylistika (sloh)	3, 50, 51, 58, 59
Syntax	13, 21, 27, 31, 40, 46, 62
Zvuková stránka jazyka	45
Pravopis	8, 27, 54, 64
Literárna história	1, 4, 5, 7, 10, 18
Literárna teória	11, 15, 24, 26, 28, 38, 39, 42, 44, 61

Pri porovnávaní úspešnosti treba brať do úvahy aj počet úloh v jednotlivých oblastiach.

3.1 Čítanie s porozumením

V časti **čítanie s porozumením** dosiahli žiaci priemernú úspešnosť **52,4%**.

Test obsahoval 12 úloh, ktoré skúšali porozumenie textu. Väčšina úloh mala druhý stupeň obtiažnosti. Tieto úlohy boli zamerané na pochopenie alebo interpretáciu textu vlastnými slovami. Dve mali prvý stupeň, kde museli žiaci preukázať, ako vedú využiť svoje vedomosti a zručnosti na získanie informácií. Tretí stupeň obtiažnosti mala jedna úloha, ktorá preverovala žiakov, ako vedú aplikovať alebo využívať vedomosti z neznámeho textu.

Žiaci mali k dispozícii osem textov, z toho šesť textov zo slovenskej literatúry, zastúpené boli ukážky z poézie, prózy a drámy, jeden publicistický a jeden odborný text.

Najvyššiu úspešnosť zaznamenali žiaci v úlohách zameraných na orientáciu v texte a určenie tvrdení, ktoré priamo súvisia s textom ukážky.

Nižšiu úspešnosť vykázali v úlohách, v ktorých bolo nutné odhaliť postoj autora k opisovanej skutočnosti, doplniť slovné spojenie chýbajúce v texte, v úlohách vyžadujúcich náročnejšiu analýzu a interpretáciu textu, porozumenie slov v konkrétnom kontexte.

Významný rozdiel je v úspešnosti žiakov z gymnázií s 59,9 percentami a žiakmi ostatných škôl (SOŠ, SZŠ, SOU) so 49,4 percentami.

3.2 Jazyk

V časti **jazyk** dosiahli žiaci priemerná úspešnosť **50,3%**.

Najrozsiahljším blokom bola **lexikológia (náuka o slove, sémantika)**. Z 19 úloh desať bolo zaradených do prvého stupňa obťažnosti, osem úloh malo druhý stupeň a jedna tretí stupeň. Žiaci vykazovali vysokú úspešnosť v úlohách, v ktorých museli vysvetliť význam slovného spojenia, význam málo používaného slova, spoznať slová cudzieho pôvodu, nájsť uplatnenie rytmického zákona, nájsť synonymum, identifikovať symbol a význam konkrétneho slova.

Nižšiu úspešnosť vykázali v úlohách, kde museli vypísať z ukážky oslovenie, vybrať slová s gramatickou chybou, nájsť antonymá, štylisticky neutrálne slová, doplniť chýbajúcu hlásku. Problémy im robilo viacslovné pomenovanie a ustálené slovné spojenie.

Priemerná úspešnosť v lexikológii bola 51,1 percentná. Z toho úspešnejší boli žiaci gymnázií s 57,6 percentami. Žiaci ostatných škôl (SOŠ, SZŠ, SOU) mali úspešnosť 48,5 percentnú.

V **morfológii (tvaroslovie, 7 úloh)** štyri úlohy mali druhý a tri prvý stupeň obťažnosti. Vyššiu úspešnosť vykázali žiaci v úlohách, ktoré boli zamerané na tvorbu slov odvodzovaním pomocou predpony a kde mali napísať slovom číslovku.

Nízku úspešnosť vykázala úloha na určenie čísla a pádu podstatného mena, úloha na identifikáciu zvrtných slovies v texte a transformáciu ich tvaru a úloha zameraná na tvorbu slov. Priemerná úspešnosť v morfológii bola 51,7 percentná. Z toho žiaci gymnázií dosiahli 61,4 percent a ostatných škôl (SOŠ, SZŠ, SOU) 47,8 percent.

V **syntaxi (7 úloh)** dve úlohy mali prvý, zvyšok druhý stupeň obťažnosti. Žiaci poznajú funkciu troch bodiek v texte, priemernú úspešnosť dosiahli v otázkach zameraných na viacnásobné vetné členy.

Nízku úspešnosť dosiahli v otázkach, ktoré požadovali určiť druh vety podľa modality, napísať vetu so správnym slovosledom, určiť vetný sklad, najväčší problém mali s určením vetného člena.

Priemerná úspešnosť v syntaxi bola 40,5 percentná. Z toho úspešnejší boli žiaci gymnázií s 51,9 percentami, ostatné školy (SOŠ, SZŠ, SOU) dosiahli 35,9 percent.

V oblasti **štylistika (sloh)** test obsahoval 5 úloh. Jedna úloha bola na prvom stupni obťažnosti, jedna na treťom a zvyšné na druhom. Najlepšie zvládli určovanie slohového postupu a slohového útvaru, žánru. Nízku úspešnosť dosiahli v otázkach, kde mali určiť jazykový štýl ukážky, druh a útvar vecného textu a slohový postup vecného textu.

Priemerná úspešnosť v štylistike bola 40,3 percentná. Z toho žiaci gymnázií dosiahli 45,1 percent, ostatné školy (SOŠ, SZŠ, SOU) 38,4 percent.

V oblastiach **zvuková stránka jazyka** s priemernou úspešnosťou 58,3 percent (1 úloha) a **pravopis** 59,4 percent (4 úlohy) boli úlohy na druhom stupni obťažnosti. Úspešnosť týchto jazykových oblastí je porovnateľná podľa typu školy s vyššie uvedenými oblasťami.

3.3 Literatúra

V časti **literatúra** dosiahli žiaci priemernú úspešnosť **53,3%**.

V oblasti **literárna história** (6 úloh) dve úlohy boli na prvom stupni obťažnosti, zvyšné na druhom. Žiaci boli úspešní v pomenovaní literárnych období, v zaradení autora do literárneho smeru. Menšiu úspešnosť vykázali pri poznaní diel z cieľových požiadaviek.

Priemerná úspešnosť v literárnej histórii bola 63,0 percentná. Z toho žiaci gymnázií dosiahli 69,1 percent, ostatné školy (SOŠ, SZŠ, SOU) 60,5 percent.

Literárna teória (10 úloh) mala štyri úlohy na prvom stupni obtiažnosti, zvyšné na druhom. Žiaci s priemernou úspešnosťou riešili otázku, koľko slabík má verš ukážky, úlohy, kde mali určiť rým básne, literárny druh ukážky, nájsť epiteton. Žiakom robí problém zaradiť konkrétnu ukážku k literárnemu druhu, rozoznať repliku postavy, identifikovať žáner ľudovej slovesnosti, znaky lyrizovanej prózy, nájsť a pomenovať epiteton. Priemerná úspešnosť v literárnej teórii bola 43,6 percentná. Z toho žiaci gymnázií dosiahli 55,9 percent, ostatných škôl (SOŠ, SZŠ, SOU) 38,7 percent.

Úspešnosť žiakov v teste bola jednoznačne vyššia na gymnáziách. Žiaci ostatných škôl dosahovali v každej oblasti nižšiu úspešnosť. Najlepšie výsledky dosiahli v literárnej histórii a najslabšie v oblasti syntax a štylistika.

Tabuľka 10 Úspešnosť žiakov podľa typu školy v jednotlivých oblastiach (úroveň B)

	Priemer		
	Typ školy		
	GYM	ostatné	spolu
Čítanie s porozumením	59,87	49,36	52,39
Zvuková stránka jazyka	66,72	54,92	58,33
Pravopis	64,45	57,31	59,37
Lexikológia (Náuka o slove, Sémantika)	57,55	48,54	51,14
Morfológia (Tvaroslovie)	61,40	47,79	51,72
Syntax	51,90	35,93	40,54
Štylistika	45,08	38,37	40,31
Literárna história	69,11	60,45	62,95
Literárna teória	55,90	38,66	43,63

4 Interpretácia a hodnotenie testových položiek

Pri interpretácii a hodnotení výsledkov testu sme použili tabuľky zo štatistického spracovania testu SJSJ úroveň A (Šťava, 2008) a testu SJSJ úroveň B (Ringlerová, 2008), ktoré analyzujú distraktory. Pri čítaní tabuliek treba poznať kritériá hodnotenia položiek s výberom odpovede:

1. podiel žiakov, ktorí si vybrali správnu odpoveď, by mal byť najväčší,
2. hodnota P. Bis. pri správnej odpovedi by mala byť hodnota kladná, väčšia ako 0,20 (optimálne väčšia ako 0,25),
3. hodnota P. Bis. pri nesprávnej odpovedi (distraktore) by mala byť hodnota záporná.

Z tých istých správ sme použili grafy distribúcie úspešnosti a citlivosti položiek, ktoré podrobnejšie znázorňujú vzťah medzi výkonnosťou v celom teste (delenie na 10 skupín) na x-ovej osi a ich priemernými úspešnosťami v danej položke na y-ovej osi.

Postupovali sme nasledovne:

1. text, na ktorý nadväzujú jednotlivé položky,
2. zaradenie položky do tematického celku podľa CP,
3. určenie špecifického cieľa úlohy,
4. priradenie myšlienkového operácie,
5. vyhodnotenie položky,
6. kvantitatívne ukazovatele (štatistický výsledok, položky).

4.1 Interpretácia a hodnotenie položiek testu SJSJ úroveň A

Test zo slovenského jazyka a literatúry úroveň A bol administrovaný v dvoch variantoch, ktoré boli rovnomerne rozdelené a nezistili sme medzi nimi štatisticky významné (signifikantné) rozdiely v priemernej úspešnosti. Pri interpretácii a hodnotení položiek sme použili variant testu 2712.

Úlohy 01 – 08 sa viažu na ukážku 1

Život Konštantína-Cyrila (úryvok)

„...A tak vy nehanbíte sa, že uznávate len tri jazyky a prikazujete, aby všetky národy a plemená boli slepé a hluché? **Povedzte**, robíte Boha bezmocným, že nemôže toto dať, alebo neprajným, že nechce? My však poznáme mnoho národov, ktoré majú knihy a vzdávajú slávu Bohu každý svojím jazykom. Ako vieme, sú to tieto: Arméni, Peržania, Abazgovia, Iberi, Sugdi, Góti, Avari, Tyrsi, Kozari, Arabi, Egyptania, Sýri a iné mnohé. Ak nechcete podľa tohto pochopiť, aspoň z Písma poznajte sudcu...“

Položka č. 01

Z obsahu ukážky 1 vyplýva, že národy budú slepé a hluché, ak neprijmú

- (A) kresťanské obrady západného typu.
- (B) kresťanské obrady východného typu.
- (C) Slovo Božie vo vlastnom jazyku.
- (D) Slovo Božie v staroslovienskom jazyku.

Úloha bola zameraná na čítanie s porozumením. Vychádzala aj z tematických celkov Jazyk a reč a Literatúra Veľkomoravskej ríše. Špecifickým cieľom bolo zistiť znalosť cieľov misie Konštantína a Metoda. Mala testovať myšlienkovú operáciu – dedukcia. Dielo aj autor sú v cieľových požiadavkách, text je čítankový. Správna odpoveď je C.

Úspešnosť 79,3 %. Obťažnosť 20,7 %.

Citlivosť 27,3 % rozlišovala slabých a dobrých žiakov.

Položka č. 02

Text ukážky 1 je úryvkom

- (A) z autografickej literatúry.
- (B) z odbornej literatúry.
- (C) z biografickej literatúry.
- (D) z vedeckej literatúry.

Úloha vychádzala z porozumenia textu a bola zaradená do tematického celku Základné poznatky z teórie literatúry. Špecifickým cieľom úlohy bolo zistiť hĺbku porozumenia obsahu úryvku a zaradenie textu do druhu umelej literatúry. Mala testovať myšlienkovú operáciu – analýza. Správna odpoveď je C.

Úspešnosť 56,5 %. Obťažnosť 43,5 %.

Citlivosť 45,5 % dobre rozlišovala slabých a dobrých žiakov.

Položka č. 03

Ktoré z diel spĺňa takú istú funkciu ako text ukážky 1?

- (A) Pieseň o Sigoti
- (B) Valaská škola mravov stodola
- (C) Slovenské národné povesti
- (D) Legenda o sv. Štefanovi

Úloha bola zaradená do tematického celku Baroková literatúra a čiastočne do tematického celku Základné poznatky z teórie literatúry. Špecifickým cieľom bolo overiť spoločné znaky stredovekej a barokovej literatúry. Mala testovať myšlienkovú operáciu – analýza a dedukcia. Správna odpoveď je D.

Úspešnosť 55,4 %. Obťažnosť 44,6 %.

Citlivosť 30,9 % rozlišovala slabých a dobrých žiakov.

Položka č. 04

V ktorej z možností je výrok, ktorý platí pre ukážku 1?

- (A) Text je ukážkou rečnickeho prejavu.
- (B) Text je súkromným listom vzdelanca.
- (C) Text je úradným listom vzdelanca.
- (D) Text je ukážkou odborného výkladu.

Úloha bola zaradená do tematického celku Sloh, štylistika a čiastočne aj do literárnej histórie. Špecifickým cieľom úlohy bolo rozpoznanie znakov slohových útvarov. Mala testovať myšlienkovú operáciu – analýza. Správna odpoveď je A.

Úspešnosť 77,5 %. Obťažnosť 22,5 %.

Citlivosť 32,7 % rozlišovala slabých a dobrých žiakov.

Položka č. 05

Ktorý z jazykov nepatrí medzi východoslovenské jazyky?

- (A) ruský
- (B) ukrajinský
- (C) bieloruský
- (D) poľský

Úloha bola zaradená do tematického celku Jazyk a reč. Špecifickým cieľom úlohy bolo zaradiť slovanské jazyky geograficky. Mala testovať myšlienkovú operáciu – aplikácia a overovanie. Otázka mala negatívnu formuláciu. Stredne ťažkú úlohu žiaci zvládli veľmi dobre. Správna odpoveď je D.

Úspešnosť 85,5 %. Obťažnosť 14,5 %.

Citlivosť 14,5 % slabo rozlišovala slabých a dobrých žiakov.

Položka č. 06

Určte zvýraznený vetný člen vo vete *Každý vzdáva slávu **Bohu** svojim jazykom.*

Úloha bola zaradená do tematického celku Syntax. Špecifickým cieľom bolo rozlíšiť predmet vo vete. Mala testovať myšlienkovú operáciu – aplikácia. Žiaci mali vo zvýraznenom slove identifikovať *predmet*. Vzhľadom na otvorený typ úlohy nemôžeme identifikovať odpovede žiakov, preto môžeme len konštatovať, že im robia ťažkosti vetné členy alebo mohli mať problém s porozumením vety. Správna odpoveď je *predmet*.

Úspešnosť 35,9 %. Obťažnosť 64,1 %.

Citlivosť 45,5 % dobre rozlišovala slabých a dobrých žiakov.

Položka č. 07

Vytvorte prídavné meno zo slova *Peržania*.

Úloha bola zaradená do tematického celku Morfológia a z časti do Náuky o slove, tvorenie slov. Špecifickým cieľom bolo zistiť schopnosť aplikovať učivo o tvorení prídavných mien. Mala testovať myšlienkovú operáciu – aplikácia. Úloha, ktorá mala nižšiu kognitívnu náročnosť, overovala vedomosti, mala prekvapivo nízku úspešnosť. Vzhľadom na typ úlohy s krátkou

odpoveďou nemôžeme predložiť žiacke riešenia. Domnievame sa, že slovo *Peržania* bolo problematickým, nepoznali ho ani dobrí žiaci, hoci z kontextu ukážky mohli zistiť, že ide o národ. Ťažkosti mohli mať aj so zápisom slova. Správna odpoveď je *perzský*.

Úspešnosť 23,9 %. Obťažnosť 76,1 %.

Citlivosť 38,2 % rozlišovala slabých a dobrých žiakov.

Položka č. 08

Napište slovo *povedzte* v podmienovacom spôsobe.

Úloha bola zaradená do tematického celku Morfológia. Špecifickým cieľom bolo zistiť schopnosť aplikovať učivo o tvorení podmienovacieho spôsobu. Mala testovať myšlienkovú operáciu – aplikácia a transformácia. Správnu odpoveď *povedali by ste* napísala väčšina žiakov.

Úspešnosť 67,8 %. Obťažnosť 32,2 %.

Citlivosť 34,5 % rozlišovala slabých a dobrých žiakov.

Úlohy 09 – 16 sa viažu na ukážku 2

Ján Kollár – Slávy dcera (úryvok)

*Maj sa dobre, Mína! Ach, už kynie
zajtrajšok a rozlučuje nás.
Vrátiť sa tam, k národu, je čas,
kde sa Neptún k nohám Bakcha vinie.
Tu máš srdce, nie je v ňom nič iné,
iba láska, nemajúca kaz.
Maj to útle veno na dôkaz:
moja vernosť nikdy nepominie.
Mysli na mňa, vždy keď **vd'aka** vóni
ruží tvoj cit rozplamení sa
pri mesiaci, v besiedke, v jej tóni.
A to srdce – či sa do tmy skryje
a či skvie sa nad ním dennica –
pre teba a Slovanov nech bije.*

Položka č. 09

Ktorá z možností vystihuje príčinu rozchodu mladej dvojice, ktorej láska je ospievaná v diele z ukážky 2?

- (A) Básnik sa chce zapojiť do národného hnutia.
- (B) Básnik chce nastúpiť k námorným silám.
- (C) Básnik si chce vziať menej vášnivé dievča.
- (D) Básnik si chce vziať dievča s väčším venom.

Úloha vychádza z porozumenia básnického textu a čiastočne patrí do tematického celku Osvietenstvo a klasicizmus. Špecifickým cieľom bolo overiť schopnosť aplikovať biografické údaje o autorovi. Mala testovať myšlienkovú operáciu – aplikácia. Autor i dielo sú v cieľových požiadavkách, text je známy, čítankový. Správna odpoveď je A.

Úspešnosť 88,0 %. Obťažnosť 12,0 %.

Citlivosť 27,3 % rozlišovala slabých a dobrých žiakov.

Položka č. 10

V prvej vete ukážky 2 sa nachádza

- (A) oslovenie.
- (B) priama reč.
- (C) citát.
- (D) replika.

Úloha bola zaradená do tematického celku Morfológia a čiastočne patrí aj do tematického celku Základné poznatky z literárnej teórie. Špecifickým cieľom bolo zistiť schopnosť odlišiť oslovenie od prostriedkov nadvetnej syntaxe či zachytenia reči inej osoby. Úloha testovala myšlienkovú operáciu – analýza. Správna odpoveď je A.

Úspešnosť 78,6 %. Obťažnosť 21,4 %.

Citlivosť 25,5 % rozlišovala slabých a dobrých žiakov.

Položka č. 11

Do generácie Jána Kollára nepatrí

- (A) Anton Bernolák.
- (B) Ján Hollý.
- (C) Ján Chalupka.
- (D) Pavol Jozef Šafárik.

Úloha bola zaradená do tematického celku Osvietenstvo a klasicizmus. Špecifickým cieľom bolo testovať poznanie predstaviteľov slovenského klasicizmu. Úloha mala testovať myšlienkovú operáciu – aplikácia, zaraďovanie. Autori úlohu zaradili medzi otázky s najnižšou kognitívnou náročnosťou. Osobnosť *A. Bernoláka* (správna odpoveď) a jeho literárne či jazykovedné dielo by žiaci maturujúci na úrovni A mali poznať a vedieť, že patrí do osvietenstva, nie do klasicizmu. Distraktor C a D si volili žiaci v teste celkovo úspešní.

Úspešnosť 42,4 %. Obťažnosť 57,6 %.

Citlivosť 5,5 % slabo rozlišovala slabých a dobrých žiakov.

		A11	B11	C11	D11	X11
1	P. Bis.	,01	-,07	,02	,01	-,07
2	p	,42	,04	,13	,41	,01
3	N	117,00	10,00	35,00	112,00	2,00

Položka č. 12

Neptún a Bakchus sú

- (A) bohovia.
- (B) Bozi.
- (C) Bohy.
- (D) boži.

Úloha bola zaradená do tematického celku Fonetika a pravopis. Špecifickým cieľom bolo aplikovať vedomosti o písaní veľkých písmen. Úloha mala testovať myšlienkovú operáciu – aplikácia. Mala overovať znalosť použitia správneho tvaru slova. Správna odpoveď je A.

Úspešnosť 89,9 %. Obťažnosť 10,1 %.

Citlivosť 20 % rozlišovala slabých a dobrých žiakov.

Položka č. 13

Básnik v texte ukážky 2

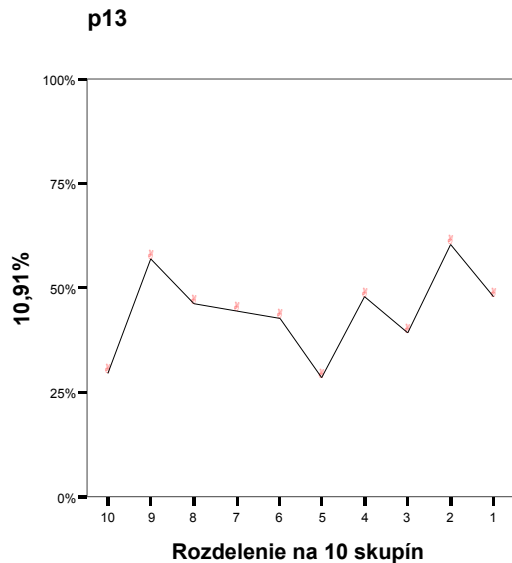
- (A) vykladá.
- (B) uvažuje.
- (C) opisuje.
- (D) rozpráva.

Úloha bola zaradená do tematického celku Sloh, štylistika a do tematického celku Základné poznatky z literárnej teórie. Špecifickým cieľom bolo aplikovať vedomosti o slohových útvaroch. Úloha mala testovať schopnosť rozpoznať znaky slohového postupu v básnickom texte. Žiaci zvyknú slohové útvary viac identifikovať na prozaickom texte, preto bola úloha zaradená medzi veľmi ťažké. Išlo o nešpecifický transfer. Správnu odpoveď B si volilo najviac žiakov, ale takých, ktorí v teste boli celkovo menej úspešní. Dobrí žiaci si volili distraktor D. Žiaci zrejme tipovali, ani dobrí žiaci nevyužili fakt, že ide o lyrickú časť Kollárovho diela. Dobrí žiaci sa pohybovali v strednom pásme úspešnosti. Úloha, vzhľadom na zlé štatistické ukazovatele, bola prebodovaná.

Úspešnosť 44,6 %. Obťažnosť 55,4 %.

Citlivosť 10,9 % slabo rozlišovala slabých a dobrých žiakov.

		A13	B13	C13	D13	X13
1	P. Bis.	-,13	-,02	-,06	,15	,03
2	p	,11	,45	,13	,31	,01
3	N	29,00	123,00	36,00	85,00	3,00

Položka č. 14

Aký druh vety podľa obsahu chýba v ukážke 2?

Úloha bola zaradená do tematického celku Syntax. Špecifickým cieľom bolo testovať druh vety podľa obsahu v básnickom texte s bohatou interpunkciou. Úloha mala testovať myšlienkovú operáciu – analýza. Žiaci správne poukázali, že v texte chýba *opytovacia* a *rozkazovacia* veta.

Úspešnosť 78,6 %. Obťažnosť 21,4 %.

Citlivosť 12,7 % slabo rozlišovala slabých a dobrých žiakov.

Položka č. 15

Nahrad'te slovo *tôňa* synonymickým výrazom.

Úloha bola zaradená do tematického celku Lexikológia (Sémantika). Špecifickým cieľom bolo aplikovať poznatky o synonymách. Úloha mala testovať myšlienkovú operáciu – komparácia a prirad'ovanie. Žiaci mali nájsť synonymum slova *tôňa*. Vzhľadom na typ úlohy s otvorenou odpoveďou nemôžeme zistiť, ako žiaci odpovedali. Obťažnosť úlohy zrejme vyplynula z toho, že slovo *tôňa* žiaci nepoznajú. Ide o menej frekventované slovo, pri jeho porozumení mohli využiť aj kontext, ale neurobili tak. Správna odpoveď je *tieň/chládok*. Úlohu neriešilo 22,46 percent žiakov.

Úspešnosť 40,9 %. Obťažnosť 59,1 %.

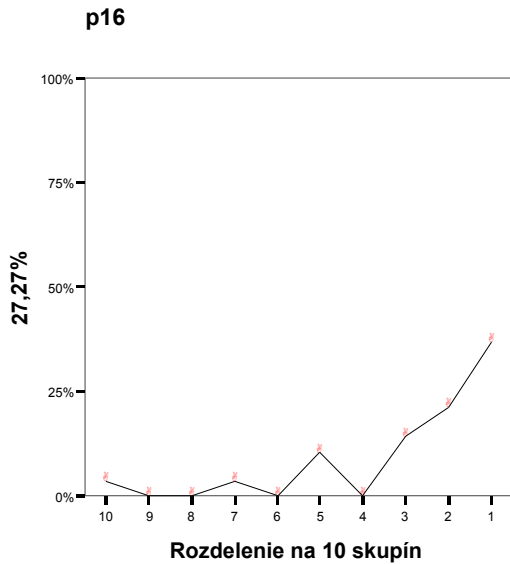
Citlivosť 60,0 % veľmi dobre rozlišovala slabých a dobrých žiakov.

Položka č. 16

Akým slovným druhom je zvýraznené slovo v texte ukážky 2?

Úloha bola zaradená do tematického celku Morfológia. Špecifickým cieľom bolo aplikovať vedomosti o predložkách. Úloha mala testovať myšlienkovú operáciu – analýza a zovšeobecnenie. Žiaci mali identifikovať *predložku/druhotnú predložku*, preto bola otázka

zaradená do najvyššej kognitívnej úrovne. Žiakom maturujúcim na úrovni A by prechod slova do iného slovného druhu nemal robiť problémy. Úlohu nezvládli ani dobrí žiaci. Úspešnosť 9,1 %. Obťažnosť 90,9 %. Citlivosť 27,3 % rozlišovala slabých a dobrých žiakov.

Položky č. 17 – 24 sa viažu na ukážku 3

Ľudo Ondrejov – Och, zadaždí sa
(úryvok)

*Och, zadaždí sa
a jeseň nastúpi na hory,
tam opadajú z lístia
moje javory.*

*Javory – túžby moje a sny,
radosti slnka v poludní.
Belie sa za mnou cesta d'aleká –
taký je osud človeka.*

Položka č. 17

Obsah básne z ukážky 3 je výpoveďou

- (A) sklamaného básnika, ktorý je smutný z nepochopenia kritikov.
- (B) mladého človeka, ktorý je plný strachu pred neznámou budúcnosťou.
- (C) zrelého básnika, ktorý je plný snov a očakávania nových možností.
- (D) staršieho človeka, ktorý je plný smútku za uplynulým životom.

Úloha bola zameraná na čítanie básnického textu s porozumením. Špecifickým cieľom úlohy bola schopnosť interpretovať pocity autora textu. Mala testovať myšlienkovú operáciu – analýza, interpretácia. Správna odpoveď je D.

Úspešnosť 90,9 %. Obťažnosť 9,1 %.

Citlivosť 12,7 % slabo rozlišovala slabých a dobrých žiakov.

Položka č. 18

V ktorej možnosti je príklad na inverziu/zmenený slovosled?

- (A) za mnou je cesta ďaleká
- (B) taký je osud človeka
- (C) radosti slnka
- (D) radosti slnka v poludní

Úloha bola zaradená do tematického celku Syntax, ale žiaci mohli využiť aj vedomosti z literárnej teórie. Špecifickým cieľom bolo testovať odlíšenie umeleckého výrazového prostriedku inverzie od nezhodného prívlastku. Úloha mala testovať myšlienkovú operáciu – analýza a komparácia. Správna odpoveď je A.

Úspešnosť 82,6 %. Obťažnosť 17,4 %.

Citlivosť 25,5 % rozlišovala slabých a dobrých žiakov.

Položka č. 19

V ktorom slove sa uplatňuje rytmický zákon?

- (A) nastúpi
- (B) túžby
- (C) belie sa
- (D) ďaleká

Úloha bola zaradená do tematického celku Fonetika a pravopis. Špecifickým cieľom bolo aplikovať vedomosti o rytmickom krátení. Úloha mala testovať myšlienkovú operáciu – aplikácia. Správna odpoveď je A.

Úspešnosť 92,4 %. Obťažnosť 7,6 %.

Citlivosť 12,7 % slabo rozlišovala slabých a dobrých žiakov.

Položka č. 20

Označte možnosť, v ktorej je jednočlenná veta.

- (A) Dnes sa zadaždí.
- (B) Belie sa cesta.
- (C) Taký je osud.
- (D) Nastupuje jeseň.

Úloha bola zaradená do tematického celku Syntax. Špecifickým cieľom bolo overovať vedomosti o jednočlennej vete. Úloha mala testovať myšlienkovú operáciu – aplikácia a definícia. Správna odpoveď je A.

Úspešnosť 75,7 %. Obťažnosť 24,3 %.

Citlivosť 40,0 % rozlišovala slabých a dobrých žiakov.

Položka č. 21

V ktorej z možností sa nachádza priraďovací sklad?

- (A) túžby a sny
- (B) belie sa za mnou
- (C) zadaždí sa a jeseň
- (D) opadajú z lístia

Úloha bola zaradená do tematického celku Syntax. Špecifickým cieľom bolo testovať druh vetného skladu. Úloha mala testovať myšlienkovú operáciu – analýza. Správna odpoveď je A.

Úspešnosť 81,2 %. Obťažnosť 18,8 %.

Citlivosť 40,0 % rozlišovala slabých a dobrých žiakov.

Položka č. 22

Ktoré podstatné meno v ukážke 3 sa skloňuje podľa vzoru dľaň?

Úloha bola zaradená do tematického celku Morfológia. Špecifickým cieľom bolo aplikovať vedomosti o skloňovacom vzore dľaň. Úloha mala testovať myšlienkovú operáciu – triedenie a aplikácia. Správna odpoveď je *jeseň*.

Úspešnosť 94,9 %. Obťažnosť 5,1 %.

Citlivosť 16,4 % slabo rozlišovala slabých a dobrých žiakov.

Položka č. 23

Doplňte výraz v správnom gramatickom tvare vo vete:

Naše oblečenie závisí od jednotlivých ročných .

Úloha bola zaradená do tematického celku Morfológia. Špecifickým cieľom bolo testovať porozumenie textu a schopnosť použiť správny tvar slova *obdobie*. Úloha mala testovať myšlienkovú operáciu – aplikácia. Žiaci mali prejavovať porozumenie a znalosť skloňovacieho vzoru. Správna odpoveď je *období*.

Úspešnosť 74,3 %. Obťažnosť 25,7 %.

Citlivosť 38,2 % rozlišovala slabých a dobrých žiakov.

Položka č. 24

Vysvetlite písanie čiarky v prvom verši ukážky 3.

Úloha bola zaradená do tematického celku Fonetika a pravopis. Špecifickým cieľom bolo testovať pravidlo o písaní čiarky v jednoduchej vete. Úloha mala testovať myšlienkovú operáciu – aplikácia. Správna odpoveď je *citoslovce oddel'ujeme čiarkou/je tam citoslovce*.

Úspešnosť 62,0 %. Obťažnosť 38,0 %.

Citlivosť 45,5 % dobre rozlišovala slabých a dobrých žiakov.

Úlohy 25 – 32 sa viažu na ukážku 4

Osvald Záhradník – Sólo pre bicie (hodiny)

(úryvok)

ÁBEL (chabo sa bráni): *Nechcel som, aby odpútavali vašu pozornosť od spoločnosti.*

REINER: *Keby ste boli ešte niekoľko mesiacov vydržali, bolo by sa to podarilo.*

ÁBEL: *Vždy ste boli veľmi znechutený, keď sa vám to nepodarilo.*

REINER: *Raz sa mi v dielni podarilo navlas zladať chod šestoro hodín....*

Trvalo mi to skoro štyri roky, ale nakoniec to predsa vyšlo.

CONTIOVÁ: *Nerozumiem, prečo vám na tom tak záleží. Nevidím v tom nijaký zmysel.*

REINER: *Ide o princíp... Jeden cisár, akože sa volal... tuším Maximilán, sa o to pokúšal tak dlho, až sa z toho zbláznil. Chápete? Kládol si otázku, ako možno zladať konanie miliónov ľudí, keď sa mu to nedarilo ani s dvoma tuctami obyčajných hodín. Ani on z toho nič nemal, chápete? Išlo mu o princíp.*

Položka č. 25

Z ukážky 4 vyplýva, že Ábel by dosiahol svoj cieľ, ak by bol trpezlivý

(A) tak dlho, až by sa z toho zbláznil.

(B) tak dlho, až by ho opustili jeho priatelia.

(C) niekoľko mesiacov.

(D) štyri roky.

Úloha sa viazala na čítanie s porozumením. Špecifickým cieľom úlohy bolo testovať hĺbku porozumenia textu. Mala testovať myšlienkovú operáciu – analýza. Autor i dielo sú v cieľových požiadavkách. Správna odpoveď je C.

Úspešnosť 78,6 %. Obťažnosť 21,4 %.

Citlivosť 16,4 % slabo rozlišovala slabých a dobrých žiakov.

Položka č. 26

Ktorým slovom môžeme nahradiť označený výraz v slovnom spojení *chabo sa bráni*?

- (A) slabo
- (B) udatne
- (C) zúriivo
- (D) hlučne

Úloha bola zaradená do tematického celku Lexikológia (Sémantika). Špecifickým cieľom úlohy bolo testovať poznanie synonymických výrazov slova *chabo*. Úloha mala testovať myšlienkovú operáciu – komparácia. Žiaci mali porovnať lexikálny význam ponúknutých slov a priradiť ho k danému slovu. Úlohu žiaci riešili priemerne, správnu odpoveď A označili dobrí žiaci, slabší volili všetky distraktory.

Úspešnosť 51,4 %. Obťažnosť 48,6 %.

Citlivosť 40 % rozlišovala slabých a dobrých žiakov.

Položka č. 27

Ktorá z viet obsahuje gramaticky správnu odpoveď na otázku: Koľko je hodín?

- (A) Je 12 hodín 6 minút.
- (B) Sú 5 hodín a 2 minúta.
- (C) Bolo trištvrte štyri.
- (D) O 5 minút bude 3 hodiny.

Úloha bola zaradená do tematického celku Morfológia. Špecifickým cieľom bolo preveriť schopnosť použiť správny tvar slova. Úloha mala testovať myšlienkovú operáciu – aplikácia a komparácia. Správna odpoveď je A.

Úspešnosť 90,9 %. Obťažnosť 9,1 %.

Citlivosť 18,2 % slabo rozlišovala slabých a dobrých žiakov.

Položka č. 28

Ktorá z uvedených divadelných hier je tragédia?

- (A) Mastný hrmiec
- (B) Ženský zákon
- (C) Dobrodružstvo pri obžinkoch
- (D) Bačova žena

Úloha bola zaradená do tematického celku Základné poznatky z teórie literatúry a čiastočne do tematického celku Slovenská dráma po roku 1945. Špecifickým cieľom bolo overovať znalosť literárnych druhov. Úloha mala testovať myšlienkovú operáciu – aplikácia. Správna odpoveď je D.

Úspešnosť 75,7 %. Obťažnosť 24,3 %.

Citlivosť 12,7 % slabo rozlišovala slabých a dobrých žiakov.

Položka č. 29

Ktorým predmetom môžeme merať čas?

- (A) časenky
- (B) rýchle minútky
- (C) stopky
- (D) čierne hodinky

Úloha bola zaradená do tematického celku Lexikológia (Sémantika). Špecifickým cieľom úlohy bolo preveriť znalosť lexikálneho významu slov. Úloha mala testovať myšlienkovú operáciu – overovanie a komparácia. Žiaci mali porovnať lexikálne významy slov a slovných spojení. Správna odpoveď je C.

Úspešnosť 90,6 %. Obtiažnosť 9,4 %.

Citlivosť 3,6 % veľmi slabo rozlišovala slabých a dobrých žiakov.

Položka č. 30

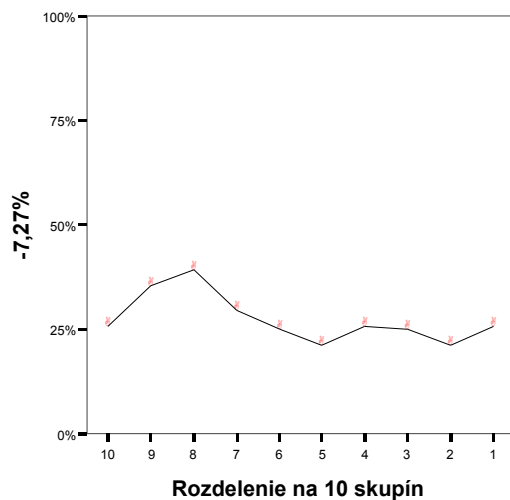
Nachádza sa v texte ukážky 4 modálne sloveso? Odpovedzte áno alebo nie.

Úloha bola zaradená do tematického celku Morfológia. Špecifickým cieľom bolo aplikovať vedomosti o klasifikácii sloviess. Úloha mala testovať myšlienkovú operáciu – analýza. Správna odpoveď je *nie*. Úlohu s krátkou odpoveďou nemôžeme spoľahlivo vyhodnotiť bez toho, aby sme videli odpovede žiakov z odpoveďových hárkov. Domnievame sa, že aj dobrí žiaci mali problém s termínom *modálne sloveso*, aj keď sa v učebnici s týmto pojmom stretli. Úloha bola aj časovo náročná.

Úspešnosť 27,5 %. Obtiažnosť 72,5 %.

Citlivosť mala zápornú hodnotu – 7,3 %. Vôbec nerozlišovala slabých a dobrých žiakov.

p30

Položka č. 31

Z ukážky 4 vypíšte jeden výraz, ktorý má rovnaký alebo podobný význam ako slovo *zásada*.

Úloha bola zaradená do tematického celku Lexikológia (Sémantika). Špecifickým cieľom bolo testovať poznanie synonymických výrazov slova *zásada*. Úloha mala testovať myšlienkovú operáciu – komparácia. Žiaci mali priradiť lexikálny význam slova. Správna odpoveď je *princíp*. Úspešnosť 71,7 %. Obťažnosť 28,3 %.

Citlivosť 63,6 % veľmi dobre rozlišovala slabých a dobrých žiakov.

Položka č. 32

Presne pomenujte druh zvýraznenej vety v ukážke 4 z hľadiska zloženia.

Úloha bola zaradená do tematického celku Syntax. Špecifickým cieľom bolo aplikovať vedomosti o druhu vety podľa zloženia. Úloha mala testovať myšlienkovú operáciu – aplikácia. Úlohou žiakov bolo využiť svoje vedomosti a uplatniť definíciu o danom súvetí. Žiaci mali ťažkosti určiť *prirad'ovacie súvetie odporovacie*. Malá úspešnosť žiakov maturujúcich na A úrovni prekvapuje, pretože skúšaná učebná látka sa preberá už na základnej škole. Úspešnosť 41,3 %. Obťažnosť 58,7 %.

Citlivosť 49,1 % dobre rozlišovala slabých a dobrých žiakov.

Úlohy 33 – 40 sa viažu na ukážku 5

*Vážené zhromaždenie, končím. Hovorila som prevažne kriticky, lebo keby som hovorila i pochvalne, bolo by to po všetkom tom chválenkárstve o našej súčasnej literatúre v našej tlači z posledného obdobia iba nosením dreva do lesa. A hovorila som prevažne **kriticky** aj z opatrnosti: aby sa totiž nebudaj nestalo, že z môjho príspevku sa uverejní niekde len nejaký pozitivistický výňatok. To sa u nás stáva, dokonca i spisovateľom poslancom.*

Ďakujem, že ste ma počúvali.

(H. Ponická)

Položka č. 33

Z textu ukážky 5 vyplýva, že ho písala

- (A) nespokojná spisovateľka.
- (B) nespokojná literárna kritička.
- (C) nespokojná čitateľka.
- (D) nespokojná novinárka.

Úloha sa viazala na čítanie s porozumením. Špecifickým cieľom úlohy bolo testovať hĺbku porozumenia textu a schopnosť spojiť text so širšími informáciami o H. Ponickéj, o spisovateľke a poslankyni, predstaviteľke slovenskej disidentskej literatúry. Úloha mala testovať myšlienkovú

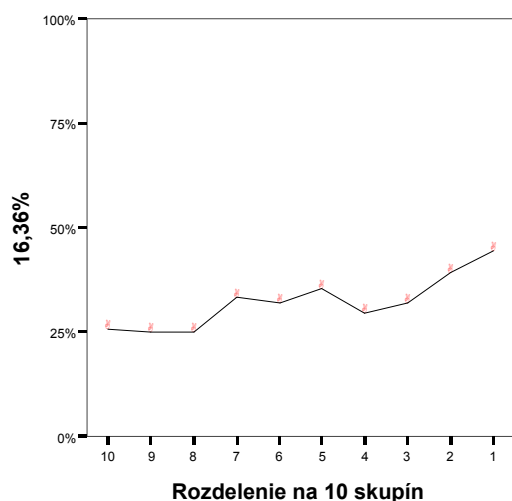
operáciu – analýza a dedukcia. H. Ponická nie je v cieľových požiadavkách, ale Diskusný príspevok k 3. zjazdu Zväzu slovenských spisovateľov je známy učebnicový text. V úlohe na najvyššom stupni kognitívnej náročnosti išlo o nešpecifický transfer, o schopnosť využiť širší kontext. Z cieľových požiadaviek vychádza, aby žiak vedel využiť poznatky z tlače, z televízie, z hodín iných predmetov. Správnu odpoveď A si volilo menej žiakov ako distraktor B. Žiakov mohlo pomýliť alebo ovplyvniť to, že v ukážke je zvýraznené slovo kriticky. Mnohí žiaci zrejme nevedeli, že H. Ponická je spisovateľka. Ďalším problémom mohol byť náročný text. Vzhľadom na zlé štatistické ukazovatele bola úloha prebodovaná.

Úspešnosť 32,2 %. Obťažnosť 67,8 %.

Citlivosť 16,4 % slabo rozlišovala slabých a dobrých žiakov.

		A33	B33	C33	D33	X33
1	P. Bis.	,04	,07	-,09	-,10	,05
2	p	,32	,37	,01	,29	,00
3	N	89,00	103,00	3,00	80,00	1,00

p33

Položka č. 34

Ktorý zo spisovateľov nepatrí do súčasnej literatúry?

- (A) Dominik Tatarka
- (B) Jozef Čiger-Hronský
- (C) Miroslav Válek
- (D) Milan Rúfus

Úloha bola zaradená do tematického celku Slovenská literatúra po roku 1945. Špecifickým cieľom bolo overiť poznanie predstaviteľov slovenskej povojnovej a súčasnej literatúry. Úloha mala testovať myšlienkovú operáciu – aplikácia, zaraďovanie. Bola formulovaná záporne, čo mohlo mať vplyv na nižšiu úspešnosť. Správna odpoveď je B.

Úspešnosť 66,3 %. Obťažnosť 33,7 %.

Citlivosť 40,0 % rozlišovala slabých a dobrých žiakov.

Položka č. 35

Tučne zvýraznené slovo v ukážke 5 má v prípone krátke y, pretože

- (A) platí zákon o rytmickom krátení.
- (B) je to častica.
- (C) je to príslovka.
- (D) sa skloňuje podľa vzoru otcov.

Úloha bola zaradená do tematického celku Fonetika a pravopis. Špecifickým cieľom bolo testovať tvorenie a pravopis prísloviak. Úloha mala testovať myšlienkovú operáciu – analýza a komparácia. Správna odpoveď je C.

Úspešnosť 87,0 %. Obtiažnosť 13,0 %.

Citlivosť 25,5 % rozlišovala slabých a dobrých žiakov.

Položka č. 36

V ukážke 5 slovné spojenie *nosenie dreva do lesa* má podobný význam ako

- (A) ťažká práca.
- (B) nezaplatená námaha.
- (C) zbytočná námaha.
- (D) predstieraná práca.

Úloha bola zaradená do tematického celku Lexikológia (Sémantika). Špecifickým cieľom bolo skúšať poznanie frazeologizmu. Úloha mala testovať myšlienkovú operáciu – analýza. Žiaci mali analyzovať lexikálny význam slovných spojení. Správna odpoveď je C.

Úspešnosť 78,6 %. Obtiažnosť 21,4 %.

Citlivosť 32,7 % rozlišovala slabých a dobrých žiakov.

Položka č. 37

Podľa ukážky 5 výraz *u nás* (predposledná veta) presnejšie vyjadruje slovné spojenie:

- (A) v spolku slovenských spisovateľov
- (B) v slovenskom prostredí
- (C) v slovenskej literárnej tlači
- (D) v slovenskom parlamente

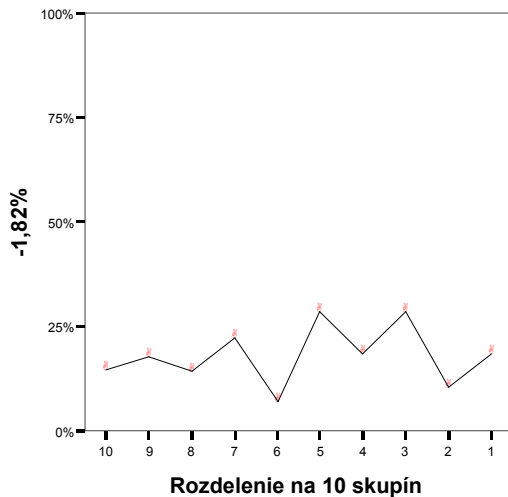
Úloha sa viazala na čítanie s porozumením. Špecifickým cieľom úlohy bolo preverovať hĺbku porozumenia textu a schopnosť preformulovať text H. Ponickéj. Úloha testovala myšlienkovú operáciu – transformácia. Úloha opäť nadväzovala na náročný text, rátala so všeobecným rozhlľadom žiakov. Správnu odpoveď B si zvolilo omnoho menej žiakov ako distraktor C, pričom niektorých dobrých žiakov zvedol aj distraktor D. Vzhľadom na náročnosť otázky, ktorá si vyžadovala dôkladné poznanie čítankového textu, ako i na zlé štatistické ukazovatele, bola úloha prebodovaná.

Úspešnosť 18,1 %. Obtiažnosť 81,9 %.

Citlivosť mala zápornú hodnotu –1,8 %. Nerozlišovala slabých a dobrých žiakov.

		A37	B37	C37	D37	X37
1	P. Bis.	-,19	-,04	,17	,06	-,02
2	p	,22	,18	,55	,04	,01
3	N	62,00	50,00	152,00	10,00	2,00

p37

Položka č. 38

Vypíšte z radu slovných spojení združené pomenovanie.

pozitivistický výňatok - môjho príspevku - súčasnej literatúre

Úloha bola zaradená do tematického celku Lexikológia (Sémantika). Špecifickým cieľom bolo identifikovať združené pomenovanie. Úloha mala testovať myšlienkovú operáciu – analýza a komparácia. Žiaci mali previesť analýzu lexikálneho významu slovných spojení, porovnať ich a napísať správnu odpoveď *súčasnej literatúre*.

Úspešnosť 61,2 %. Obťažnosť 38,8 %.

Citlivosť 50,9 % dobre rozlišovala slabých a dobrých žiakov.

Položka č. 39

Určte zvýraznenú vetu v ukážke 5 z hľadiska zloženia.

Úloha bola zaradená do tematického celku Syntax. Špecifickým cieľom bolo určiť druh vety podľa zloženia. Úloha mala testovať myšlienkovú operáciu – aplikácia. Žiaci mali napísať, že veta **Ďakujem, že ste ma počúvali.** je *podrad'ovacie súvetie* s vedľajšou vetou *predmetovou*. Jazykové učivo žiaci riešili s menšou úspešnosťou. Aj keď sa o súvetiach učia už na základnej škole, stredná škola učivo nedostatočne upevňuje.

Úspešnosť 34,1 %. Obťažnosť 65,9 %.

Citlivosť 41,8 % dobre rozlišovala slabých a dobrých žiakov.

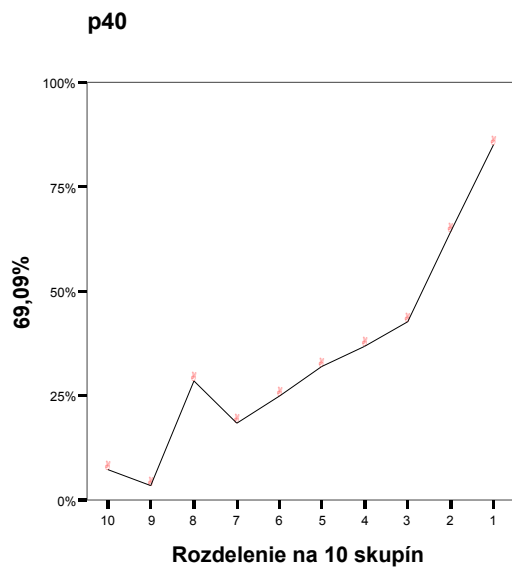
Položka č. 40

Text ukážky 5 je slohovým útvarom, ktorý nazývame .

Úloha bola zaradená do tematického celku Sloh, štylistika. Špecifickým cieľom bolo rozpoznať slohový útvar, žáner rečnickeho štýlu. Úloha mala testovať myšlienkovú operáciu – analýza. Žiaci mali náročný rečnický útvar identifikovať ako *diskusný príspevok*. Nepoznáme odpovede žiakov na úlohu s krátkou odpoveďou. Otázka bola zaradená do najvyššej kognitívnej úrovne. Úlohy, ktoré žiadajú identifikáciu znakov slohového útvaru alebo štýlu, vykazujú malú úspešnosť aj u dobrých žiakov, hoci do cieľových požiadaviek patrí nielen identifikácia, ale aj správne použitie znakov jazykového štýlu, slohového postupu či slohového útvaru.

Úspešnosť 34,4 %. Obťažnosť 65,6 %.

Citlivosť 69,1 % veľmi dobre rozlišovala slabých a dobrých žiakov.

Úlohy 41 – 48 sa viažu na ukážku 6

Mozog
(úryvok)

Mozog sa delí na tri časti. Dve z nich – mozgový kmeň a mozoček – riadia životné činnosti, ako napríklad dýchanie, a zabezpečujú súhru všetkých častí tela. Tretia časť – veľký mozog – umožňuje zmyslové vnímanie, myslenie a pohyb tela.

...

Princíp fungovania pamäti vedci stále ešte s istotou neodhadli, podali nám však pravdepodobné vysvetlenie. Vieme, že každá mozgová bunka je spojená s tisíckou iných buniek prostredníctvom spojov nazývaných synapsy. Vedci sa domnievajú, že nová informácia sa do mozgu ukladá vznikom nových skupín spojov medzi bunkami; je to, akokeby/ako keby sa mozgové bunky neustále nanovo pripájali. Informácie sa najskôr ukladajú v krátkodobej pamäti. Potom sa prenesú do dlhodobej pamäti, kde sa môžu uchovávať dni, mesiace, ba aj roky.

(Objavujeme svet)

Položka č. 41

Z ukážky 6 vyplýva, že

- (A) vedci veľmi presne odhadli princípy fungovania pamäti.
- (B) vedci vôbec neodhadli princípy fungovania pamäti.
- (C) vedci čiastočne odhadli princípy fungovania pamäti.
- (D) vedci s istotou odhadli princípy fungovania pamäti.

Úloha sa viaže na čítanie s porozumením. Špecifickým cieľom úlohy bolo preveriť hĺbku porozumenia odborného textu. Úloha mala testovať myšlienkovú operáciu – analýza a interpretácia. Správna odpoveď je C.

Úspešnosť 88,8 %. Obťažnosť 11,2 %.

Citlivosť 20,0 % rozlišovala slabých a dobrých žiakov.

Položka č. 42

Text ukážky 6 je

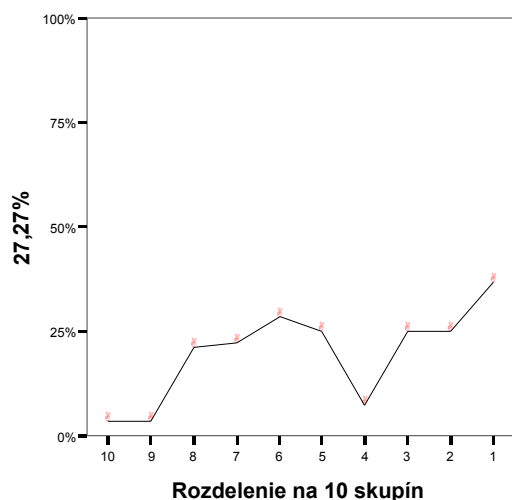
- (A) výkladom.
- (B) odborným opisom.
- (C) legendou k obrázku.
- (D) referátom.

Úloha je zaradená do tematického celku Sloh, štylistika. Špecifickým cieľom bolo rozpoznať slohový útvar, žáner odborného štýlu, výklad. Úloha mala testovať myšlienkovú operáciu – analýza. Úloha na identifikáciu znakov slohového útvaru alebo štýlu opäť vykazuje malú úspešnosť aj u dobrých žiakov.

Úspešnosť 19,9 %. Obťažnosť 80,1 %.

Citlivosť 27,3 % rozlišovala slabých a dobrých žiakov.

p42

Položka č. 43

Autor v druhom odseku ukážky 6 zvolil myšlienkový postup od

- (A) neznámeho k známemu.
- (B) známeho k neznámemu.
- (C) jednotlivosti k celku.
- (D) tvrdenia k dokazovaniu.

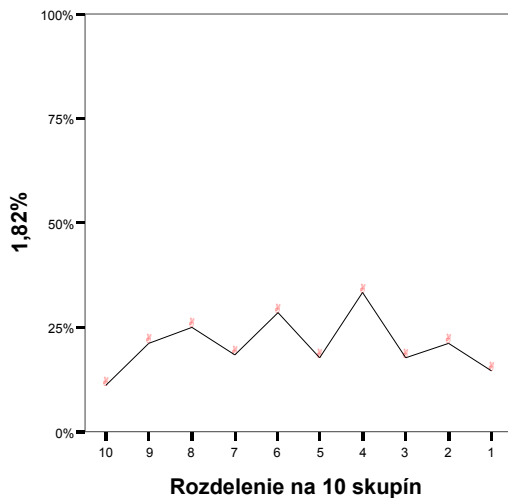
Úloha sa viaže na čítanie s porozumením, ale je zaradená aj do tematického celku Sloh, štylistika. Špecifickým cieľom bolo preveriť vedomosti o slohových útvaroch, výklade. Úloha mala testovať myšlienkovú operáciu – analýza. Mala najvyššiu kognitívnu úroveň. Zrejme ani dobrí žiaci odbornému textu (hoci určenému pre deti a mládež) dostatočne nerozumeli. Nepoznali alebo nerozumeli ani slovnému spojeniu *myšlienkový postup* v zadaní úlohy, ktorý patrí k základným termínom učiva o výklade. Pravdepodobne niektorí žiaci posudzovali celý text a nielen druhý odsek. Prvá veta druhého odseku (*Princíp fungovania pamäti vedci stále ešte s istotou neodhadli...*) sa začína neznámym, neodhadnutým, druhá veta už pokračuje konštatovaním: *Vieme...*, teda autor najprv uvádza už poznané. Správnu odpoveď A tak isto ako distraktory B a C si volil takmer rovnaký počet žiakov. Úloha bola pre zlé štatistické ukazovatele prebodovaná.

Úspešnosť 21,0 %. Obťažnosť 79,0 %.

Citlivosť 1,8 % veľmi slabo rozlišovala slabých a dobrých žiakov.

		A43	B43	C43	D43	X43
1	P. Bis.	-,06	,16	,02	-,10	-,02
2	p	,21	,21	,22	,33	,03
3	N	58,00	58,00	60,00	92,00	8,00

p43

Položka č. 44

Zvýraznené časti v prvom odseku ukážky 6 sú

- (A) vsuvkou.
- (B) prívlastkom.
- (C) vedľajšou vetou.
- (D) vedľajšou vloženou vetou.

Úloha je zaradená do tematického celku Syntax. Špecifickým cieľom úlohy bolo preveriť typické výrazové prostriedky výkladu. Úloha mala testovať myšlienkovú operáciu – analýza a komparácia. Bola zaradená ako stredne ťažká úloha. Správna odpoveď je A.

Úspešnosť 76,4 %. Obťažnosť 23,6 %.

Citlivosť 41,8 % dobre rozlišovala slabých a dobrých žiakov.

Položka č. 45

V ktorej z možností je nesprávne použitý tvar podstatného mena *pamäť*?

- (A) Informácie o fungovaní mozgu uložil do počítačovej pamäti.
- (B) Informácie o fungovaní mozgu uložil do počítačovej pamäte.
- (C) Človek využíva obe pamäti.
- (D) Aj Jégé písal svoje pamäti.

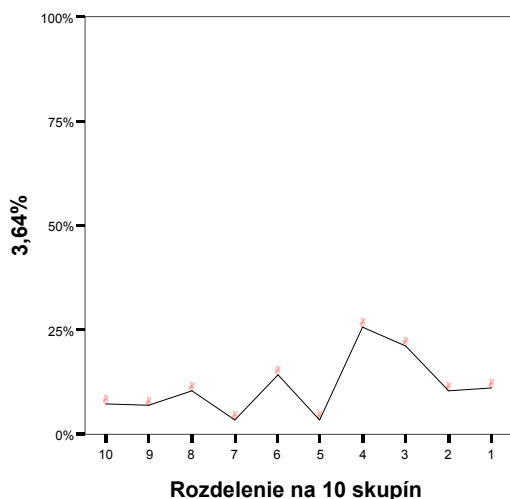
Úloha bola zaradená do tematického celku Morfológia. Špecifickým cieľom bolo overiť typické výrazové prostriedky výkladu. Mala testovať myšlienkovú operáciu – analýza. Úloha s negatívnou formuláciou mala najvyššiu kognitívnu úroveň, žiaci mohli využiť svoje vedomosti o práci s počítačom. Správnu odpoveď A volilo málo žiakov, najviac žiakov celkovo v teste úspešných si volilo distraktor B. Problémom zrejme nebolo určenie správneho tvaru slova pamäť, pretože v texte ukážky (aj v položke č. 41) sa ľudská pamäť niekoľkokrát vyskytuje. Žiaci nedokázali odpovedať na negatívnu formuláciu otázky. Úloha bola prebodovaná.

Úspešnosť 11,6 %. Obťažnosť 88,4 %.

Citlivosť 3,6 % veľmi slabo rozlišovala slabých a dobrých žiakov.

		A45	B45	C45	D45	X45
1	P. Bis.	,03	,01	,01	-,01	-,10
2	p	,12	,70	,07	,10	,02
3	N	32,00	192,00	19,00	27,00	6,00

p45

Položka č. 46

Vo vete *Je spojená s tisícou iných buniek* zvýraznené slovo zmeňte tak, že použijete číslovku tisíc.

Úloha bola zaradená do tematického celku Morfológia. Špecifickým cieľom bolo aplikovať vedomosti o skloňovaní číslovky *tisíc*. Úloha mala testovať myšlienkovú operáciu – aplikácia. Žiaci mali preukázať svoje vedomosti o skloňovaní. Napriek tomu, že ide o učivo zo základnej školy, úloha si vyžadovala aj transformáciu, a to nedokázali ani dobrí žiaci. Premena číselných pomenovaní im spôsobovala ťažkosti. Správna odpoveď je *Je spojená s tisícou iných buniek./s tisícami iných buniek.*

Úspešnosť 26,4 %. Obťažnosť 73,6 %.

Citlivosť 21,8 % rozlišovala slabých a dobrých žiakov.

Položka č. 47

Rozhodnite, ktorá podoba zvýraznenej spojky v ukážke 6 je správna.

Úloha bola zaradená do tematického celku Morfológia. Špecifickým cieľom bolo písanie slova *akoby*. Úloha mala testovať myšlienkovú operáciu – aplikácia a komparácia. Úlohou žiakov bolo porovnať tvary a použiť správny tvar *ako keby*. Úlohu žiaci riešili s priemernou úspešnosťou, aj dobrí žiaci mali so správnou odpoveďou ťažkosti, čo v úrovni A prekvapuje.

Úspešnosť 50,7 %. Obťažnosť 49,3 %.

Citlivosť 16,4 % slabo rozlišovala slabých a dobrých žiakov.

Položka č. 48

Synonymom slova *súhra* (druhý riadok textu) je v kontexte ukážky 6 slovo .

Úloha sa viazala na čítanie s porozumením. Zaradená bola do tematického celku Lexikológia (Sémantika). Špecifickým cieľom úlohy bolo preukázať schopnosť použiť synonymum slova *súhra*. Úloha testovala myšlienkovú operáciu – aplikácia a transformácia. Napriek tomu, že slovo *súhra* má veľa synonym (súlad/vyváženosť/spolupráca/koordinácia...) nízka úspešnosť je prekvapujúca a svedčí o nedostatočnej slovnej zásobe.

Úspešnosť 24,6 %. Obťažnosť 75,4 %.

Citlivosť 16,4 % slabo rozlišovala slabých a dobrých žiakov.

Úlohy 49 – 56 sa viažu na ukážku 7, je to publicistický text (správa) z denníka.

S Goethem objavíte krásy Talianska
(úryvok)

STARÉ MESTO (kt) – Taliansko na Bratislavskom hrade. Aj tak by sa dala nazvať výstava litografií, rytín, leptov Od Dolomitov k Etne, ktorá vznikla pri príležitosti 220. výročia poznávacej cesty Johanna Wolfganga Goetheho do Talianska.

Nielen milovníci bohatej talianskej histórie si vo výstavných priestoroch Bratislavského hradu môžu pozrieť 60 exponátov priamo zo zbierok (TALIANSKE MÚZEÁ).

Grand Tour je pomenovanie spoznávacích ciest osvietencov po Taliansku. Cestu začínali v Dolomitoch v Bolzane, o ktorom Goethe napísal: „Videl som Bolzano, ponorené do slnečného jasu a obklopené strmými horami, obrábanými do určitej výšky. Údolie je otvorené na juh a od severu je chránené iroiskými lpam.

(Z tlače)

Položka č. 49

Názov výstavy znie:

- (A) S Goethem objavíte krásy Talianska
- (B) Od Dolomitov k Etne
- (C) Taliansko na Bratislavskom hrade
- (D) Grand Tour

Úloha sa viaže na čítanie s porozumením. Špecifickým cieľom úlohy bolo testovať hĺbku porozumenia publicistického textu. Testovala myšlienkovú operáciu – analýza a interpretácia. Štatistické ukazovatele svedčia o tom, že v práci s publicistickým textom sú ešte rezervy, žiaci nevedia, alebo nie sú zvyknutí s takýmto textom pracovať.

Úspešnosť úlohy 64,9 %. Obťažnosť 35,1 %.

Citlivosť 32,7 % rozlišovala slabých a dobrých žiakov.

Položka č. 50

Hlavný názov článku v novinách nazývame

- (A) titulka.
- (B) titulok.
- (C) nadtitulok.
- (D) titul.

Úloha bola zaradená do tematického celku Sloh, štylistika. Patrí aj do tematického celku Lexikológia (Sémantika). Špecifickým cieľom bolo testovať znalosť terminológie oblasti publicistického štýlu. Úloha mala testovať myšlienkovú operáciu – aplikácia. Žiaci mali využiť komparáciu lexikálnych významov slov. Úlohu na druhom stupni kognitívnej náročnosti žiaci riešili menej úspešne. Správnu odpoveď B si síce volila väčšina žiakov v teste úspešných, ale slabší žiaci tipovali v rovnakej miere všetky distraktory.

Úspešnosť 40,6 %. Obťažnosť 59,4 %.

Citlivosť 43,6 % dobre rozlišovala slabých a dobrých žiakov.

Položka č. 51

Text ukážky 7 je

- (A) oznamom.
- (B) správou.
- (C) reportážou.
- (D) recenziou.

Úloha bola zaradená do tematického celku Sloh, štylistika. Špecifickým cieľom bolo testovať rozpoznávanie žánrov publicistického štýlu. Úloha mala testovať myšlienkovú operáciu – analýza a komparácia. Výber správnej odpovede B, rozhodnutie o správnom žánri publicistického štýlu, bol rozpačitý. Väčšina dobrých žiakov odpovedala dobre, ale aj všetky distraktory mali rovnaké zastúpenie. Z toho môžeme usudzovať, že neznámy publicistický text nevedia žiaci jednoznačne zaradiť do žánru.

Úspešnosť 45,3 %. Obťažnosť 54,7 %.

Citlivosť 29,1 % rozlišovala slabých a dobrých žiakov.

Položka č. 52

Slovo *údolie* v kontexte ukážky 7 môžeme nahradiť slovom:

- (A) priehlbina
- (B) jaskyňa
- (C) priepasť
- (D) dolina

Úloha bola zaradená do tematického celku Lexikológia (Sémantika). Otázka sa viazala aj na čítanie s porozumením. Špecifickým cieľom bolo rozpoznanie lexikálneho významu slov. Úloha mala testovať myšlienkovú operáciu – aplikácia. Správna odpoveď je D.

Úspešnosť 91,3 %. Obťažnosť 8,7 %.

Citlivosť 14,5 % slabo rozlišovala slabých a dobrých žiakov.

Položka č. 53

Ktoré zo slovných spojení môžete doplniť do textu ukážky 7?

- (A) talianskych múzeí
- (B) Talianských múzeí
- (C) talianských múzeov
- (D) Talianskych múzeov

Úloha bola zaradená do tematického celku Morfológia. Špecifickým cieľom bolo aplikovať vedomosti o skloňovaní mien a písaní veľkých písmen. Úloha mala testovať myšlienkovú operáciu – aplikácia. Správna odpoveď je A.

Úspešnosť 76,8 %. Obťažnosť 23,2 %.

Citlivosť 34,5 % rozlišovala slabých a dobrých žiakov.

Položka č. 54

Doplňte chýbajúce hlásky v texte ukážky 7: irolskými lpami.

Úloha bola zaradená do tematického celku Fonetika a pravopis. Špecifickým cieľom bolo overiť znalosť písania veľkých písmen v zemepisných názvoch. Úloha mala testovať myšlienkovú operáciu – aplikácia. Otázku na strednej kognitívnej náročnosti ani dobrí žiaci nedokázali uspokojivo vyriešiť. Doplnenie písmen do zemepisného názvu im robilo problémy, hoci ide o zemepisný názov pohoria, ktoré nie je veľmi vzdialené od Slovenska. Lepšie výsledky by dosiahli, keby mali výber medzi písmenami: t/T, a/A, ale pre úroveň A by to bola nenáročná otázka. Správna odpoveď je T, A/Tirolské Alpy.

Úspešnosť 52,2 %. Obťažnosť 47,8 %.

Citlivosť 18,2 % slabo rozlišovala slabých a dobrých žiakov.

Položka č. 55

Pomenujte dvojslovným pomenovaním zvýraznený vetný člen vo vete

Údolie je otvorené na juh.

Úloha bola zaradená do tematického celku Syntax. Špecifickým cieľom bolo aplikovať vedomosti o vetných členoch. Úloha mala testovať myšlienkovú operáciu – aplikácia. Úlohou žiakov bolo odpovedať *menný prísudok/slovesno-menný prísudok*, nielen prísudok. Úloha bola zaradená do druhého stupňa kognitívnej náročnosti práve preto, že požadovala dvojslovné pomenovanie, čo je adekvátne pre A úroveň. Ide o učivo známe už zo základnej školy. Až 23,55 percent žiakov túto úlohu neriešilo, zrejme neporozumeli formulácii úlohy.

Úspešnosť 45,3 %. Obťažnosť 54,7 %.

Citlivosť 41,8 % dobre rozlišovala slabých a dobrých žiakov.

Položka č. 56

Vypíšte z viet správny tvar slovesa.

Cesta osvietencov sa začínala v Bolzane. Cesta osvietencov začínala v Bolzane.

Úloha bola zaradená do tematického celku Morfológia. Špecifickým cieľom úlohy bolo aplikovať vedomosti o zvratných slovesách. Úloha mala testovať myšlienkovú operáciu – aplikácia. Bola zaradená medzi stredne ťažké úlohy, pretože zamieňanie týchto dvoch tvarov slovesa je časté aj v médiách. Správna odpoveď je *sa začínala/záčínala sa/Cesta osvietencov sa začínala v Bolzane*.

Úspešnosť 75,0 %. Obťažnosť 25,0 %.

Citlivosť 25,5 % rozlišovala slabých a dobrých žiakov.

Úlohy 57 – 64 sa viažu na ukážku 8

*Motivačný cestovný ruch sa v posledných rokoch stal jedným z najvýraznejších segmentov cestovného ruchu. Vyplýval z potreby firiem motivovať svojich pracovníkov, top manažment, ale aj obchodných partnerov. Vysoko motivovaní ľudia dosahujú lepšie pracovné výsledky, čo sa pozitívne prejavuje v ekonomike firmy. **Keďže ide o aktivity priamo súvisiace s hospodárskou činnosťou firmy,** veľkú časť výdavkov je možné zaradiť do nákladov. Motivačný program, cesta alebo zájazd sú zamerané na aktivovanie vzťahu zamestnancov k firme, respektíve na budovanie a upevňovanie vzťahu s obchodnými partnermi a významnými klientami. Ide o výnimočný program s kvalitnými službami, z ktorého sa príjemný zážitok preniesie na účastníka a verbálnym efektom na jeho okolie.*

(Z reklamnej tlače)

Položka č. 57

Autorským zámerom textu ukážky 8 je

- (A) vysvetliť najnovšiu výraznú zložku cestovného ruchu.
- (B) upevňovať vzťah pracovníkov k firme.
- (C) vysvetliť možnosť zaradiť výdavky na motiváciu do nákladov.
- (D) upevňovať vzťah s obchodnými partnermi.

Úloha sa viaže na čítanie s porozumením. Čiastočne patrí aj do tematického celku Jazyk a reč. Špecifickým cieľom bolo testovať, či žiaci pochopili autorský zámer. Úloha testovala myšlienkovú operáciu – analýza a interpretácia. Žiaci úlohu riešili s priemernou úspešnosťou, správna odpoveď je A.

Úspešnosť úlohy 50,7 %. Obťažnosť 49,3 %.

Citlivosť 36,4 % rozlišovala slabých a dobrých žiakov.

Položka č. 58

V ktorej z možností je správne uvedený opačný význam spojenia *zaradiť do nákladov*?

- (A) zoradiť v nákladoch
- (B) vyradiť z nákladov
- (C) preradiť do nákladov
- (D) odradiť od nákladov

Úloha bola zaradená do tematického celku Lexikológia (Sémantika). Špecifickým cieľom bolo rozpoznanie lexikálneho významu slov. Úloha mala testovať myšlienkovú operáciu – aplikácia. Žiaci mali porozumieť autentickému publicistickému textu z reklamnej tlače a priradiť opačný význam slova. Správna odpoveď je B.

Úspešnosť 84,1 %. Obťažnosť 15,9 %.

Citlivosť 18,2 % slabo rozlišovala slabých a dobrých žiakov.

Položka č. 59

V ktorej z možností je správne určený druh druhej vety ukážky 8?

- (A) jednoduchá veta
- (B) zložené súvetie
- (C) podrad'ovacie súvetie
- (D) prirad'ovacie súvetie

Úloha bola zaradená do tematického celku Syntax. Špecifickým cieľom bolo testovať učivo o jednoduchej vete s viacnásobným vetným členom. Úloha mala testovať myšlienkovú operáciu – aplikácia. Žiaci mali využiť svoje vedomosti a definovať druh vety. Úloha na druhom stupni kognitívnej náročnosti skúšala vedomosti už zo základnej školy. Na opakovanie jazykového učiva je na strednej škole málo priestoru, preto takéto úlohy žiaci riešia menej úspešne. Správna odpoveď je D

Úspešnosť 38,0 %. Obťažnosť 62,0 %.

Citlivosť 16,4 % slabo rozlišovala slabých a dobrých žiakov.

Položka č. 60

Ktorá z možností zodpovedá v kontexte ukážky 8 významu slova *motivačný*?

- (A) podnetný
- (B) upútavací
- (C) poznávací
- (D) zaujímavý

Úloha bola zaradená do tematického celku Lexikológia (Sémantika). Špecifickým cieľom bolo aplikovať vedomosti o lexikálnom význame slov. Úloha mala testovať myšlienkovú operáciu – aplikácia. Žiaci mali priradiť správny význam slova. Správna odpoveď je A, viac dobrých žiakov v teste celkovo úspešných si vybralo distraktor B. Dve možnosti obsahovali menej frekventované výrazy, ktoré zrejme aj dobrým žiakom robili ťažkosti. Žiaci na úrovni A mali využiť slovtvornú motiváciu slova (podnecovať, upútať, poznávať, zaujímať).

Úspešnosť 27,5 %. Obťažnosť 72,5 %.

Citlivosť 30,9 % rozlišovala slabých a dobrých žiakov.

		A60	B60	C60	D60	X60
1	P. Bis.	,20	,04	-,10	-,21	-,13
2	p	,28	,49	,12	,10	,01
3	N	76,00	136,00	33,00	28,00	3,00

Položka č. 61

Ktoré jednoslovné pomenovanie zastúpi v texte ukážky 8 výraz *hospodárska činnosť*?

- (A) hospodárnosť
 (B) hospodárenie
 (C) hospodártvo
 (D) hospoda

Úloha bola zaradená do tematického celku Lexikológia (Sémantika). Špecifickým cieľom bolo aplikovať vedomosti o jednoslovných a viacslovných pomenovaniach. Úloha mala testovať myšlienkovú operáciu – transformácia. Bola zaradená ako stredne ťažká úloha. Správna odpoveď je B.

Úspešnosť 62,7 %. Obťažnosť 37,3 %.

Citlivosť 47,3 % dobre rozlišovala slabých a dobrých žiakov.

Položka č. 62

Nahradte slovo *respektíve* iným slovom tak, aby sa nezmenil význam vety.

Úloha sa viaže na čítanie s porozumením. Bola zaradená do tematického celku Lexikológia (Sémantika). Špecifickým cieľom úlohy bolo testovať lexikálny význam slova, znalosť synonymných výrazov. Úloha mala testovať myšlienkovú operáciu – transformácia. Žiaci ako správnu odpoveď mohli uviesť slová *alebo/prípadne/poprípade/aj/eventuálne/tiež*. Úlohu s krátkou odpoveďou nemôžeme relevantne vyhodnotiť, ale dosiahnutý stupeň obťažnosti svedčí o slabej slovnej zásobe žiakov a o neznalosti frekventovaných cudzích slov v slovnej zásobe slovenčiny.

Úspešnosť 38,4 %. Obťažnosť 61,6 %.

Citlivosť 34,5 % rozlišovala slabých a dobrých žiakov.

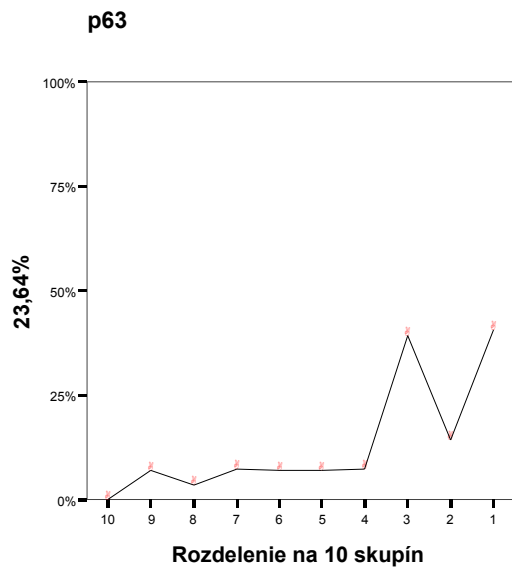
Položka č. 63

Zmeňte v ukážke 8 zvýraznenú časť vety (konštrukciu s prídavnými menami) na vedľajšiu vetu.

Úloha bola zaradená do tematického celku Syntax. Špecifickým cieľom bolo aplikovať vedomosti o funkcii vedľajšej vety. Úloha mala testovať myšlienkovú operáciu – aplikácia a transformácia. Úloha bola zaradená do najvyššieho stupňa kognitívnej náročnosti, žiaci mali využiť svoje vedomosti o konštrukcii vedľajších viet. Vedľajšia veta je priamo uvedená v cieľových požiadavkách. Úloha len na určenie druhu vedľajšej vety by bola ľahká, je to učivo známe už zo základnej školy, preto žiaci museli vetu pretransformovať. Správna odpoveď je *Keďže ide o aktivity, ktoré priamo súvisia s hospodárskou činnosťou firmy...* Takmer polovica žiakov (49,28 %) úlohu neriešila.

Úspešnosť 13,4 %. Obťažnosť 86,6 %.

Citlivosť 23,6 % rozlišovala slabých a dobrých žiakov.

Položka č. 64

Vytvorte prídavné meno z podstatného mena *firma*.

Úloha bola zaradená do tematického celku Lexikológia (Náuka o slove). Špecifickým cieľom bolo testovať schopnosť tvoriť prídavné meno. Úloha mala testovať myšlienkovú operáciu – aplikácia a produkcia. Správna odpoveď je *firemný*.

Úspešnosť 65,9 %. Obťažnosť 34,1 %.

Citlivosť 56,4 %, veľmi dobre rozlišovala slabých a dobrých žiakov.

4.2 Interpretácia a hodnotenie položiek testu SJSJL úroveň B

Test zo slovenského jazyka a literatúry úroveň B bol administrovaný v dvoch variantoch, ktoré boli rovnomerne rozdelené a nezistili sme medzi nimi štatisticky významné (signifikantné) rozdiely v priemernej úspešnosti. Pri interpretácii a hodnotení položiek sme použili variant testu 2740.

Úlohy 01 – 08 sa viažu na ukážku 1

**Život Konštantína-Cyrila:
slovienskeho jazyka v bohoslužbe**
(úryvok)

„Či neprichádza dážd' od Boha na všetkých rovnako? Alebo či slnce tak isto nesvieti na všetkých? Či nedýchame na vzduchu rovnako všetci? A tak vy nehanbíte sa, že uznávate len tri jazyky a prikazujete, aby všetky národy a plemená boli slepé a hluché? Povedzte mi, robíte Boha bezmocným, že nemôže toto dať, alebo neprajným, že nechce? My však poznáme mnoho národov, ktoré majú knihy a vzdávajú slávu Bohu každý svojím jazykom. Ako vieme, sú to tieto: Arméni, Peržania, Abazgovia, Iberi, Sugdi, Góti, Avari, Tyrsi, Kozari, Arabi, Egypťania, Sýri a iné mnohé. Ak nechcete podľa tohto pochopiť, aspoň z isma poznajte sudcu ...“

Položka č. 01

Ktorá z možností správne pomenúva literárne obdobie, do ktorého sa zaraďuje dielo z ukážky 1?

- (A) humanistická literatúra
(C) renesančná literatúra

- (B) stredoveká literatúra
(D) baroková literatúra

Položka č. 02

Ktorá z možností zodpovedá významu slovného spojenia **bohoslužobný jazyk**?

- (A) liturgický jazyk
(C) stredoveký jazyk

- (B) literárny jazyk
(D) kresťanský jazyk

Úlohy boli zaradené do tematického celku Literatúra Veľkomoravskej ríše. Špecifickým cieľom úloh bolo aplikovať vedomosti z literárnej histórie a lexikológie. Mali testovať myšlienkovú operáciu – aplikácia. Úlohy vychádzajú z cieľových požiadaviek a učebnicového textu. Správna odpoveď je B a A.

Položka č. 01

Úspešnosť 85,3 %. Obťažnosť 14,7 %.

Citlivosť 18,1 % slabo rozlišovala slabých a dobrých žiakov.

Položka č. 02

Úspešnosť 47,0 %. Obťažnosť 53,0 %.

Citlivosť 65,0 % veľmi dobre rozlišovala slabých a dobrých žiakov.

Položka č. 03

V ktorej z možností je správne uvedený jazykový štýl ukážky 1?

- (A) publicistický
(C) rečnícky

- (B) náučný
(D) hovorový

Úloha bola zaradená do tematického celku Sloh/štylistika. Špecifickým cieľom úlohy bolo aplikovať vedomosti zo štylistiky, správne určiť použitý jazykový štýl. Mala testovať myšlienkovú operáciu – aplikácia. Správna odpoveď je C.

Úspešnosť 59,0 %. Obťažnosť 41,0 %.

Citlivosť 47,3 % dobre rozlišovala slabých a dobrých žiakov.

Položka č. 04

V ktorej z možností je správne uvedený rok uzákonenia (kodifikácie) spisovnej slovenčiny?

(A) 1814

(B) 1863

(C) 1848

(D) 1843

Úloha bola zaradená do tematického celku Romantizmus. Špecifickým cieľom úlohy bolo aplikovať vedomosti z literárnej histórie. Mala testovať myšlienkovú operáciu – aplikácia. Správna odpoveď je D.

Úspešnosť 70,1 %. Obťažnosť 29,9 %.

Citlivosť 47,3 % dobre rozlišovala slabých a dobrých žiakov.

Položka č. 05

V ktorej z možností je pravdivé tvrdenie o misii Konštantína a Metoda na Veľkej Morave?

(A) Položili základy gréckej písomnosti.

(B) Ako prví kodifikovali slovanský spisovný jazyk.

(C) Založili prvú vysokú školu v strednej Európe.

(D) Položili základy slovanského písomníctva.

Úloha bola zaradená do tematického celku Literatúra Veľkomoravskej ríše. Špecifickým cieľom úlohy bolo aplikovať vedomosti z literárnej histórie. Mala testovať myšlienkovú operáciu – aplikácia. Správna odpoveď je D.

Úspešnosť 61,0 %. Obťažnosť 39,0 %.

Citlivosť 36,3 % rozlišovala slabých a dobrých žiakov.

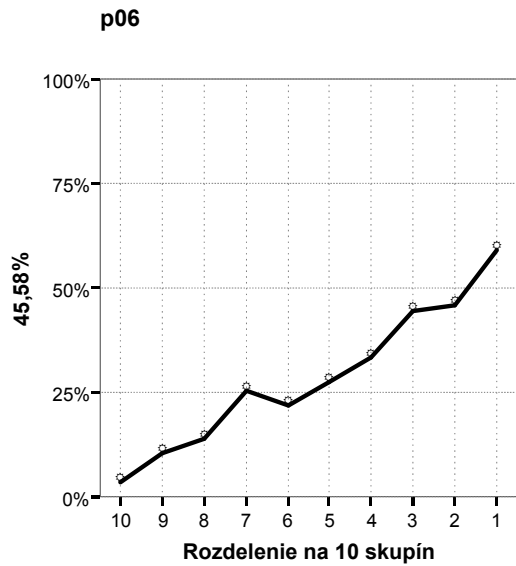
Položka č. 06

Doplňte do názvu ukážky 1 antonymum slova *obžaloba*.

Úloha bola zaradená do tematického celku Sémantika. Špecifickým cieľom úlohy bolo aplikovať vedomosti z lexikológie. Žiaci mali preukázať, ako rozumejú slovu obžaloba a vytvoriť k nemu slovo opačného významu. Testovala myšlienkovú operáciu – analýza. Otázka bola pre väčšinu žiakov náročná. Predpokladáme, že problém bol v terminológii, žiaci nevedia, čo je antonymum, aj keď v cieľových požiadavkách tento termín figuruje. Príčinou nízkej úspešnosti môže byť aj neporozumenie slova obžaloba, pričom pre pochopenie mali vychádzať zo samotného textu ukážky, ktorá je typickou stredovekou obhajobou. Správnu odpoveď *obhajoba* aj dobrí žiaci zvládali slabšie, ich úspešnosť sa pohybovala okolo 60 percent.

Úspešnosť 28,7 %. Obťažnosť 71,3 %.

Citlivosť 45,6 % dobre rozlišovala slabých a dobrých žiakov.

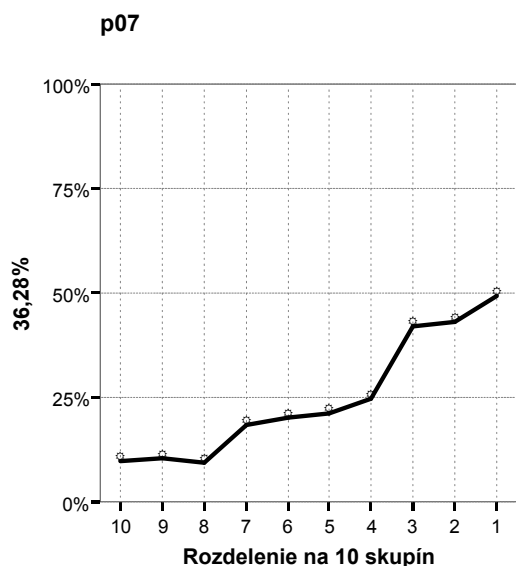
Položka č. 07

Ktoré bohoslužobné jazyky za čias Konštantína presadzovali trojjazyčníci?

Úloha bola zaradená do tematického celku Literatúra Veľkomoravskej ríše. Cieľom úlohy bolo aplikovať vedomosti z literárnej histórie. Mala testovať myšlienkovú operáciu – aplikácia. Úloha testovala schopnosť aplikovať naučené vedomosti zo staroslovienskej literatúry. Úloha zaradená do druhého stupňa kognitívnej náročnosti vyšla ako ťažšia, aj dobrí žiaci dosahovali len priemerné výsledky. Správna odpoveď je *latinský, grécky, hebrejský*.

Úspešnosť 25,0 %. Obťažnosť 75,0 %.

Citlivosť 36,3 % rozlišovala slabých a dobrých žiakov.

Položka č. 08

Doplňte chýbajúcu hlásku p/P v poslednom riadku ukážky a slovo vypíšte.

Úloha bola zaradená do tematického celku Fonetika a pravopis. Špecifickým cieľom úlohy bolo aplikovať vedomosti o písaní veľkých písmen. Mala testovať myšlienkovú operáciu – aplikácia. Obe skupiny sa pohybovali v strednom pásme, čo je vidieť na malom rozdielne obtiažnosti a úspešnosti. Správna odpoveď je P, *Písmo*.

Úspešnosť 45,2 %. Obtiažnosť 54,8 %.

Citlivosť 31,9 % rozlišovala slabých a dobrých žiakov.

Úlohy 09 – 16 sa viažu na ukážku 2

Janko Kráľ – Orol vták (úryvok)

*Keby ja bol orol vták,
vyletel bych nad oblak,
zaplieskal bych krídlami
nad našimi Tatrami.*

*Tatra, pusté doliny,
ja váš vtáčik rodinný,
jak prst osamotený,
letím v blesku, hrmení!*

*Hrôza desí celý svet –
horký, ťažký je môj let,
víchrice ma zrážajú,
perká zo mňa padajú.*

*Dneska zima, zajtra dážď –
Ty, vlast' moja, nič nedbáš,
nedbáš, čo v tej hodine
tvoje vtáča zahynie!*

*A tvoj vták v krutom boji
o to všetko nestojí!
Radšej zhynie na poli,
ako by žil v nevoľi.*

*A tvoj vták ďalej letí
Búrkam divým v ústrety;
Milší mi je voľný let
jak ten celý šíri svet!*

Položka č. 09

Ktorá z možností najlepšie vystihuje pocity básnika v texte ukážky?

(A) túžba po slobode

(B) túžba po pomste

(C) nenávisť voči svetu

(D) túžba po smrti

Úloha sa viazala na čítanie s porozumením. Bola zaradená do tematického celku Romantizmus. Autor aj dielo sú v Cieľových požiadavkách pre SJSB B. Špecifickým cieľom úlohy bola obsahová analýza známeho textu z učebnice. Mala testovať myšlienkovú operáciu – interpretácia. Žiaci mali určiť, ktorý z uvedených výrokov je správny. Otázka bola pre všetkých ľahká, žiaci ju riešili úspešne. Správna odpoveď je A.

Úspešnosť 94,9 %. Obtiažnosť 5,1 %.

Citlivosť 11,9 % slabo rozlišovala slabých a dobrých žiakov.

Položka č. 10

Do ktorého literárneho smeru zaraďujeme tvorbu Janka Kráľa?

- (A) klasicizmus (B) romantizmus
(C) realizmus (D) renesancia

Úloha bola zaradená do tematického celku Romantizmus. Špecifickým cieľom úlohy bolo aplikovať vedomosti z literárnej histórie, zaradiť autora do správneho literárneho smeru. Mala testovať myšlienkovú operáciu – aplikácia. Správna odpoveď je B.

Úspešnosť 80,6 %. Obťažnosť 19,4 %.

Citlivosť 32,3 % rozlišovala slabých a dobrých žiakov.

Položka č. 11

V ktorej možnosti je správne určený rým básne?

- (A) striedavý (B) obkročný
(C) združený (D) prerývaný

Úloha bola zaradená do tematického celku Základné poznatky z teórie literatúry, zvuková stránka literárneho diela, verš, rým. Špecifickým cieľom úlohy bolo aplikovať vedomosti o rýme. Mala testovať myšlienkovú operáciu – aplikácia. Správna odpoveď je C.

Úspešnosť úlohy 68,5 %. Obťažnosť 31,5 %.

Citlivosť 46,5 % dobre rozlišovala slabých a dobrých žiakov.

Položka č. 12

Ktorá možnosť vystihuje význam slova *pusté* zo slovného spojenia *pusté doliny*?

- (A) nebezpečné doliny (B) úrodné doliny
(C) spustošené doliny (D) prázdne doliny

Úloha bola zaradená do tematického celku Sémantika. Špecifickým cieľom úlohy bolo aplikovať vedomosti z lexikológie. Mala testovať myšlienkovú operáciu – aplikácia. Správnu odpoveď D si volila väčšina žiakov, ale distraktor C viacerých dobrých žiakov zmiatol. Nedokázali rozlíšiť lexikálny význam prídavného mena a prídastia.

Úspešnosť 69,1 %. Obťažnosť 30,9 %.

Citlivosť 16,8 % slabo rozlišovala slabých a dobrých žiakov.

Análýza distraktorov - variant 2740

		A12	B12	C12	D12	X12
1	P. Bis.	-,10	-,09	,04	,07	-,05
2	p	,04	,09	,18	,69	,00
3	N	46,00	98,00	201,00	783,00	4,00

Položka č. 13

V ktorej z možností sa nachádza viacnásobný vetný člen?

(A) horký, ťažký je môj let

(B) ty, vlast' moja, nič nedbáš

(C) búrkam divým v ústrety

(D) ja váš vtáčik rodinný

Úloha bola zaradená do tematického celku Syntax. Špecifickým cieľom bolo aplikovať vedomosti o vetných členoch. Mala testovať myšlienkovú operáciu – aplikácia. Jazykovú otázku na druhom stupni kognitívnej náročnosti žiaci riešili priemerne, učivo nemajú utvrdené, žiaci tipovali všetky distraktory. Dobrí žiaci otázku zvládli, označili správnu odpoveď A.

Úspešnosť 54,5 %. Obťažnosť 45,5 %.

Citlivosť 46,9 % dobre rozlišovala slabých a dobrých žiakov.

Položka č. 14

Vypíšte z básne oslovenie.

Úloha bola zaradená do tematického celku Morfológia. Špecifickým cieľom úlohy bolo aplikovať vedomosti o oslovení vo vete. Mala testovať myšlienkovú operáciu – aplikácia. Správnu odpoveď *vlast' moja/Tatra, pusté doliny* napísali žiaci v teste celkovo úspešni.

Úspešnosť 53,7 %. Obťažnosť 46,3 %.

Citlivosť 46,5 % dobre rozlišovala slabých a dobrých žiakov.

Položka č. 15

Nájdite v ukážke 2 slovo, ktoré použil básnik ako symbol slobody.

Úloha bola zaradená do tematického celku Romantizmus. Špecifickým cieľom úlohy bolo analyzovať známy text aj z lexikologického hľadiska. Mala testovať myšlienkovú operáciu – interpretácia, dedukcia. Úloha testovala schopnosť vydedukovať, ktoré slovo by mohlo byť symbolom slobody. Správna odpoveď je *vták/orol/volný let/let*.

Úspešnosť 82,3 %. Obťažnosť 17,7 %.

Citlivosť 29,6 % rozlišovala slabých a dobrých žiakov.

Položka č. 16

Doplňte vetu slovom vytvoreným zo slovotvorného základu **verš**.

Román napísaný vo veršoch sa nazýva román.

Úloha bola zaradená do tematického celku Náuka o slove. Špecifickým cieľom úlohy bolo aplikovať vedomosti o tvorení slov. Mala testovať myšlienkovú operáciu – aplikácia. Správna odpoveď je *veršovaný*.

Úspešnosť 68,5 %. Obťažnosť 31,5 %.

Citlivosť 51,3 % dobre rozlišovala slabých a dobrých žiakov.

Úlohy 17 – 24 sa viažu na ukážku 3

Janko Jesenský – Pani Rafiková
(úryvok)

– *To ti ešte chýbajú. Najlepšie, dones si zemiakov, škrab! Vieš, že sa to tebe nepatrí? To môže robiť Mária Vrabcovie. Tam nemajú slúžky. Načo ich potom ja držím? Ty si vyšívaj alebo preber jednu francúzsku lekciu! Rozumieš?*

Čo mala robiť? Vzala román o samých barónoch a grófoch alebo umelcoch a čítala. Keď sa našiel v takomto románe i chudobný vychovávateľ, preskočila pár strán a hľadala grófov. Jej sa nijako nepáčila chudoba. O koho sa ona zaujímala, ten nemohol byť prostým človekom. Musel mať štyri mená a aspoň päťkonárkovú korunku. Alebo, ak nebol čo len tajomník ministra, zasa nestál nič. Keby sa takýto nedostal, bol by dobrý aj umelec. Len nie človek jednoduchý. Ona musí mať, keď sa vydá, pätnásť izieb, dva veľké salóny a tri malé. Veľkú príjmaciu sieň a šiestich lokajov.

Položka č. 17

Z kontextu ukážky 3 vyplýva, že vysnívaný ženich pre Milušku by mal byť muž

- (A) s dobrým srdcom. (B) so šľachtickým titulom.
(C) z dobrej rodiny. (D) s akademickým titulom.

Úloha bola zaradená do tematického celku Literatúra medzi dvoma svetovými vojnami. Autor aj dielo sú v Cieľových požiadavkách pre SJSL B. Špecifickým cieľom úlohy bola obsahová analýza známeho textu. Mala testovať myšlienkovú operáciu – interpretácia. Otázka sa viazala na čítanie s porozumením. Žiaci mali určiť, ktorý z uvedených výrokov je správny. Správna odpoveď je B.

Úspešnosť 59,6 %. Obťažnosť 40,4 %.

Citlivosť 41,6 % dobre rozlišovala slabých a dobrých žiakov.

Položka č. 18

V ktorej z uvedených možností je správne uvedený spisovateľ – súčasník Janka Jesenského?

- (A) Janko Kalinčiak (B) Ladislav Novomeský
(C) Ivan Krasko (D) Ján Palárik

Úloha bola zaradená do tematického celku Literatúra medzi dvoma svetovými vojnami. Špecifickým cieľom úlohy bolo aplikovať vedomosti z literárnej histórie. Mala testovať myšlienkovú operáciu – aplikácia. Väčšina žiakov si volila správnu odpoveď C, slabí žiaci označili všetky distraktory.

Úspešnosť 55,8 %. Obťažnosť 44,2 %.

Citlivosť 31,4 % rozlišovala slabých a dobrých žiakov.

Položka č. 19

Ktorá z možností vystihuje postoj autora k opisovanej skutočnosti?

- (A) výsmešný (B) chápaný
(C) ľútostivý (D) povýšenecký

Úloha bola zameraná na čítanie s porozumením, na analýzu textu. Mala testovať myšlienkovú operáciu – analýza. Úlohou žiakov bolo odhaliť autorov zámer. Vyžadovala si veľmi pozorné prečítanie textu. Správnu odpoveď A si volilo najviac žiakov, ale mnohí, v teste celkovo menej úspešní, si volili aj distraktor D.

Úspešnosť 40,6 %. Obťažnosť 59,4 %.

Citlivosť 50,9 % dobre rozlišovala slabých a dobrých žiakov.

Analyza distraktorov - variant 2740

		A19	B19	C19	D19	X19
1	P. Bis.	,33	-,17	-,10	-,12	-,12
2	p	,41	,12	,16	,29	,03
3	N	460,00	135,00	179,00	327,00	32,00

Položka č. 20

Ktorá z možností vystihuje správny význam slova *prostý* z ukážky 3?

- (A) hlúpy (B) obyčajný
(C) nevychovaný (D) sedliacky

Úloha bola zaradená do tematického celku Sémantika. Špecifickým cieľom bolo aplikovať vedomosti z lexikológie. Mala testovať myšlienkovú operáciu – aplikácia. Úloha overovala vedomosti o slovnej zásobe, rozpoznanie menej frekventovaných slov. Správna odpoveď je B.

Úspešnosť 60,7 %. Obťažnosť 39,3 %.

Citlivosť 42,9 % dobre rozlišovala slabých a dobrých žiakov.

Položka č. 21

V ktorej z možností sa nachádza veta so stúpanou melódiou?

- (A) Načo ich potom držím? (B) Rozumieš?
(C) To ti ešte chybuje. (D) Dones si zemiaky a škrab!

Úloha bola zaradená do tematického celku Syntax. Špecifickým cieľom úlohy bolo aplikovať vedomosti pri rozlišovaní viet podľa obsahu. Mala testovať myšlienkovú operáciu – analýza. Žiaci sa pri riešení pohybovali v strednom pásme úspešnosti. Správna odpoveď B neoslovila všetkých žiakov. Intonáciu opytovacej vety vníma veľa žiakov vždy ako stúpajúcu, mnohých distraktor A zmiatol. Žiaci nedokázali rozlíšiť zisťovaciu a doplnovaciu otázku.

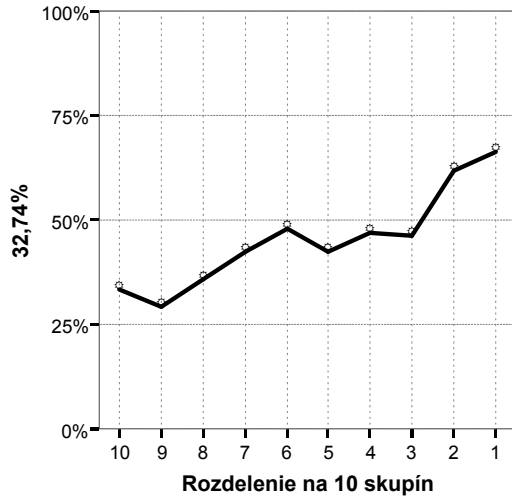
Úspešnosť 45,4 %. Obťažnosť 54,6 %.

Citlivosť 32,7 % rozlišovala slabých a dobrých žiakov.

Analyza distraktorov - variant 2740

		A21	B21	C21	D21	X21
1	P. Bis.	-,02	,16	-,16	-,04	-,07
2	p	,23	,45	,09	,20	,03
3	N	260,00	514,00	99,00	222,00	37,00

p21

Položka č. 22

Nájdite v texte ukážky 3 jeden príklad na zdobneninu.

Úloha bola zaradená do tematickeho celku Náuka o slove. Špecifickým cieľom úlohy bolo aplikovať vedomosti o tvorbe slov. Mala testovať myšlienkovú operáciu – aplikácia a analýza. Cieľom úlohy bolo vyhľadať v ukážke zdobneninu a preveriť slovnú zásobu. Správna odpoveď je *päťkonáriková/-ú/korunka/-u*.

Úspešnosť 69,6 %. Obťažnosť 30,4 %.

Citlivosť 56,6 % veľmi dobre rozlišovala slabých a dobrých žiakov.

Položka č. 23

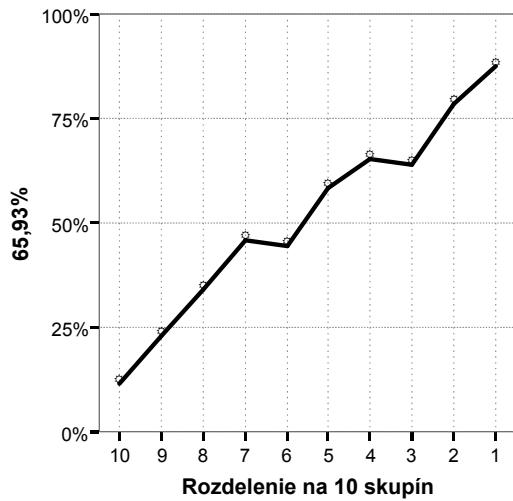
Nájdite v texte ukážky 3 jedno slovo, ktoré je utvorené skladaním.

Úloha bola zaradená do tematickeho celku Náuka o slove. Špecifickým cieľom úlohy bolo aplikovať vedomosti z tvorby slov. Mala testovať myšlienkovú operáciu – aplikácia. Žiaci mali označiť slovo *päťkonáriková*. Úloha sa ukázala ťažšia, ako predpokladali autori testu, ale vynikajúco rozlíšila žiakov.

Úspešnosť 51,4 %. Obťažnosť 48,6 %.

Citlivosť 65,9 % veľmi dobre rozlišovala slabých a dobrých žiakov.

p23

Položka č. 24

K akému literárnemu druhu sa zaraďuje ukážka 3?

Úloha bola zaradená do tematického celku Základné poznatky z teórie literatúry. Špecifickým cieľom úlohy bolo aplikovať vedomosti o literárnych druhoch. Mala testovať myšlienkovú operáciu – aplikácia. Úloha, ktorá mala najnižšiu kognitívnu náročnosť, testovala vedomosti, mala prekvapivo nízku úspešnosť. Vzhľadom na typ úlohy s krátkou odpoveďou nemôžeme predložiť žiacke riešenia. Domnievame sa, že žiaci mali problém s terminológiou, nerozlišovali literárny druh a žáner, hoci to cieľové požiadavky a učebnice jasne rozlišujú. Správna odpoveď znie *epika/k epike/k epickému (druhu)*.

Úspešnosť 27,5 %. Obťažnosť 72,5 %.

Citlivosť 46,0 % dobre rozlišovala slabých a dobrých žiakov.

Úlohy 25 – 32 sa viažu na ukážku 4

Pavol Országh Hviezdoslav – Herodes a Herodias
(úryvok)

Herodias: Aký vztekľý brech!

Uf, ovejte ma –

Herodes: Jochanane, vieš,

s kým hovoríš?

*Ján: **Viem, s kráľom hovorím:***

s úhlavným v jeho ríši bezbožníkom!

Herodias: Och! porazí ma... Drzosť bezmedzná,

rúhanie.... počuli ste?

Ján: S tým ložom začni, hej: tak pochyť stôl

a naložený žrádlom, pitkou prekoť!

hnoj beztak: na zem s ním -; dom dokorán

vtom pootváraj, nech to prevetrí

vzduch Boží naskrze a pekelný

vyženie z neho navždy pach i puch!

Položka č. 25

Z kontextu ukážky 4 vyplýva, že

- (A) Herodes a Herodias žili v manželskom zväzku.
- (B) Herodes a Herodias vynikali v uctievaní bohov.
- (C) Herodes a Herodias povedali Jánovi hroznú lož.
- (D) Herodes a Herodias si vypočuli nečakanú kritiku.

Úloha bola zameraná na čítanie s porozumením, zaradená bola do tematického celku Realizmus. Špecifickým cieľom úlohy bola analýza známeho umeleckého textu. Autor aj dielo sú v cieľových požiadavkách. Mala testovať myšlienkovú operáciu – dedukcia. Správna odpoveď je D.

Úspešnosť 52,6 %. Obtiažnosť 47,4 %.

Citlivosť 43,8 % dobre rozlišovala slabých a dobrých žiakov.

Položka č. 26

Text ukážky 4 je úryvkom

(A) z lyrickoepickej skladby.

(B) z tragédie.

(C) z epickej skladby.

(D) z historického spevu.

Úloha bola zaradená do tematického celku Základné poznatky z teórie literatúry. Špecifickým cieľom úlohy bolo aplikovať vedomosti o literárnych žánroch. Mala testovať myšlienkovú operáciu – aplikácia. Žiaci mali vybrať správnu odpoveď B.

Úspešnosť 56,9 %. Obtiažnosť 43,1 %.

Citlivosť 62,4 % veľmi dobre rozlišovala slabých a dobrých žiakov.

Položka č. 27

V ktorej z možností je správna funkcia troch bodiek v texte ukážky 4?

- (A) naznačujú stres a rozrušenie postavy
- (B) nahrádzajú slabiky v jedenásťslabičnom verši
- (C) zastupujú v hneve použité neslušné slovo
- (D) majú takú istú funkciu ako dvojbodka

Úloha bola zaradená do tematického celku Fonetika a pravopis. Špecifickým cieľom úlohy bolo aplikovať vedomosti z písania interpunkčných znamienok. Mala testovať myšlienkovú operáciu – aplikácia. Žiaci mali vybrať správnu odpoveď A.

Úspešnosť 72,3 %. Obťažnosť 27,7 %.

Citlivosť 52,7 % dobre rozlišovala slabých a dobrých žiakov.

Položka č. 28

Tučne zvýraznená časť v ukážke 4 je:

- (A) poznámka pre kulisára
- (B) priama reč
- (C) časť repliky postavy
- (D) časť monológu

Úloha bola zaradená do tematického celku Základné poznatky z teórie literatúry. Špecifickým cieľom úlohy bolo aplikovať vedomosti o dráme a replike, prehovore postavy. Mala testovať myšlienkovú operáciu – aplikácia. Úloha bola na strednom stupni náročnosti, vyžadovala od žiakov orientáciu v terminológii. Žiaci mali vybrať správnu odpoveď C.

Úspešnosť 33,3 %. Obťažnosť 66,7 %.

Citlivosť 39,4 % rozlišovala slabých a dobrých žiakov.

Položka č. 29

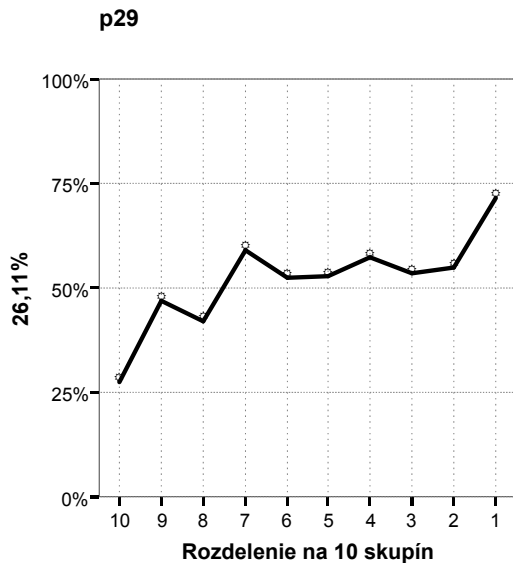
Vyberte z možností slovo s gramatickou chybou.

- (A) na zem s tým svinstvom
- (B) dost' bolo pitok
- (C) urážate Boha
- (D) razí z nej pach vína

Úloha bola zaradená do tematického celku Morfológia. Špecifickým cieľom úlohy bolo aplikovať vedomosti z gramatiky, zo skloňovania podstatných mien. Mala testovať myšlienkovú operáciu – analýza. Pri výbere správnej odpovede B mal žiakom pomôcť text ukážky. Úspešnosť sa pohybovala v strednom pásme. Aj pre dobrých žiakov bola otázka ťažká. Dôvod vidíme v tom, že žiaci slovo *pitky* nepoznajú.

Úspešnosť 51,9 %. Obťažnosť 48,1 %.

Citlivosť 26,1 % rozlišovala slabých a dobrých žiakov.

Položka č. 30

Pomenujte slovný druh slova **Uf** z ukážky 4.

Úloha bola zaradená do tematického celku Morfológia. Špecifickým cieľom úlohy bolo aplikovať vedomosti o slovných druhoch. Mala testovať myšlienkovú operáciu – aplikácia. Cieľom úlohy bolo určiť slovný druh zvýrazneného slova. Správna odpoveď je *citoslovce*.

Úspešnosť 67,9 %. Obťažnosť 32,1 %.

Citlivosť 46,0 % dobre rozlišovala slabých a dobrých žiakov.

Položka č. 31

Vypíšte jeden druh vety z hľadiska obsahu (modality), ktorý chýba v texte ukážky 4.

Úloha bola zaradená do tematického celku Syntax. Špecifickým cieľom úlohy bolo aplikovať vedomosti o rozdelení viet podľa obsahu. Mala testovať myšlienkovú operáciu – analýza. Úloha sa viazala aj na čítanie s porozumením. Žiakom, aj dobrým, spôsobila táto úloha problémy. Úlohu neriešilo až 56,31 percent žiakov. Príčinu vidíme v náročnosti Hviezdoslavovho textu, ku ktorému sa už žiaci nevrátili. Správna odpoveď mala byť *oznamovacia* alebo *želacia* veta.

Úspešnosť 34,2 %. Obťažnosť 65,8 %.

Citlivosť 62,4 % veľmi dobre rozlišovala slabých a dobrých žiakov.

Položka č. 32

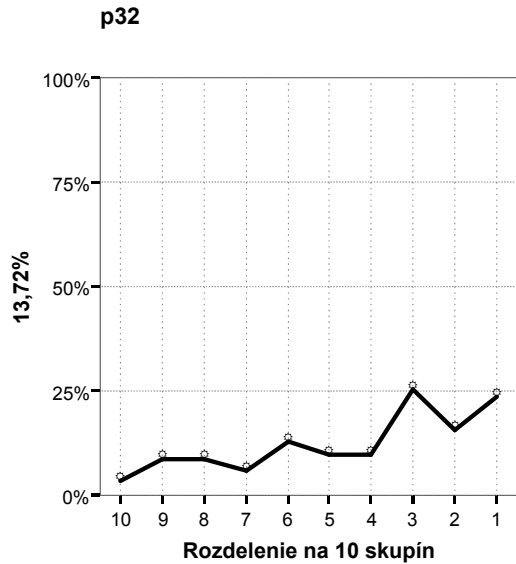
Nahraďte slovo **brech** štylisticky neutrálnym slovom.

Úloha bola zaradená do tematického celku Náuka o slove. Špecifickým cieľom úlohy bolo porozumieť danému slovu a nahradiť ho neutrálnym slovom. Mala testovať myšlienkovú operáciu – dedukcia. Úloha bola pre žiakov zo škôl s vyučovacím jazykom maďarským veľmi náročná. Evidentne slovo *brech* nepoznajú, nemajú ho v slovnej zásobe, aj keď z literatúry

a frazeologizmov by ho poznať mali. Problém ďalej spôsobila opäť terminológia – *neutrálne slovo*. S týmto termínom žiaci na hodinách pracujú, nachádza sa v učebnici slovenského jazyka. Na správnu odpoveď *brechot*, *štekot*, prišlo veľmi málo žiakov. 52,31 percent žiakov úlohu neriešilo. Vzhľadom na zlé štatistické ukazovatele bola úloha prebodovaná.

Úspešnosť 12,5 %. Obťažnosť 87,5 %.

Citlivosť 13,7 % slabo rozlišovala slabých a dobrých žiakov.

Úlohy 33 – 40 sa viažu na ukážku 5

Jozef Čiger Hronský – Sokoliar Tomáš
(úryvok)

Zdalo sa, že pri celom tomto rozhovore starý sokoliar ani si nevšimol bieleho starca, čo sa neďaleko neho triasol, ale bolo to len naoko. Videl veru dobre, že Metodej ledva stojí na nohách, akiste len pred chvíľou zozbieral sa zo zeme, lebo surový Baláž sotva bol oproti nemu milostivý. Ťažká mu to musela byť chvíľa, čo bolo vidieť na ňom, a prezradila to i tvár sluhova, čo mu stál za chrbtom; sluha mal na tvári i hrôzy dost, najmä však potajme súcitu. A Varčiak preto náročky rozťahoval rozhovor, ako len mohol, lebo dlhoročná samota odnaučila ho zbytočné reči roztrusovať.

Položka č. 33

Ktorá z uvedených možností vyplýva z textu ukážky 5?

- (A) Sokoliar sa volá Metodej.
- (B) Baláž ubližoval svojmu sluhovi.
- (C) Sluha sa volá Metodej.
- (D) Baláž ubližoval bielemu starcovi.

Položka č. 34

Ktorá z možností podľa ukážky 5 najlepšie vystihuje pocity starého Metodeja?

- (A) oddanosť pánovi
- (B) sklamanie
- (C) utrpenie
- (D) úľava

Úlohy sa viazali na čítanie s porozumením. Špecifickým cieľom úloh bolo analyzovať neznámy text. Autor je v cieľových požiadavkách, ale dielo nie. Úlohy mali testovať myšlienkovú operáciu – analýza a vystihnúť autorov zámer. Žiaci sa mali vrátiť k textu a vybrať správne tvrdenia D a C.

Položka č. 33

Úspešnosť 38,9 %. Obtiažnosť 61,1 %.
Citlivosť 35,0 % rozlišovala slabých a dobrých žiakov.

Položka č. 34

Úspešnosť 62,5 %. Obtiažnosť 37,5 %.
Citlivosť 38,9 % rozlišovala slabých a dobrých žiakov.

Položka č. 35

V ktorej z možností je správne uvedený význam slova *naoko*?

- (A) naozaj
- (B) zdanlivo
- (C) potajomky
- (D) pre seba

Úloha bola zaradená do tematického celku *Náuka o slove*. Špecifickým cieľom úlohy bolo aplikovať vedomosti z lexikológie a slovnej zásoby. Mala testovať myšlienkovú operáciu – aplikácia. Správna odpoveď je B.

Úspešnosť 58,3 %. Obtiažnosť 41,7 %.
Citlivosť 52,2 % dobre rozlišovala slabých a dobrých žiakov.

Položka č. 36

V ktorej z možností je správne uvedený pád a číslo zdôrazneného slova v ukážke 5?

- (A) G, sg.
- (B) N, pl.
- (C) A, sg.
- (D) G, pl.

Úloha bola zaradená do tematického celku *Morfológia*. Špecifickým cieľom úlohy bolo overiť skloňovanie podstatných mien. Mala testovať myšlienkovú operáciu – aplikácia. Správna odpoveď je A.

Úspešnosť 45,2 %. Obtiažnosť 54,8 %.
Citlivosť 40,7 % rozlišovala slabých a dobrých žiakov.

Položka č. 37

V kontexte ukážky 5 je antonymom slova *milostivý* výraz:

- (A) slušný (B) prísny
(C) neprístupný (D) nedemokratický

Úloha bola zaradená do tematického celku Sémantika. Špecifickým cieľom úlohy bolo overiť znalosť termínu a slovnú zásobu. Mala testovať myšlienkovú operáciu – aplikácia. Správna odpoveď je B. Tak isto ako v položke č. 06 problém bol v terminológii. Žiaci nevedia, čo je antonymum.

Úspešnosť 48,5 %. Obtiažnosť 51,5 %.
Citlivosť 31,9 % rozlišovala slabých a dobrých žiakov.

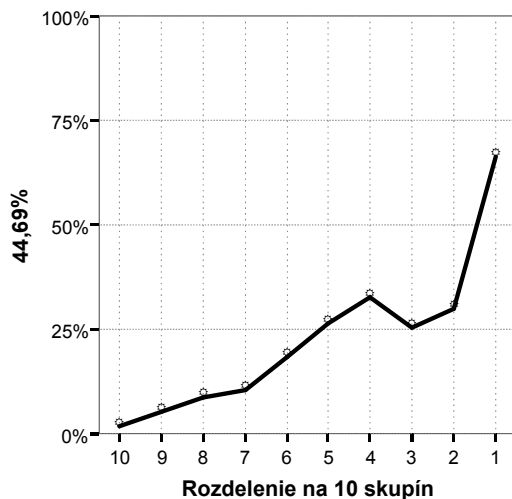
Položka č. 38

Ktorý literárny smer vo veľkej miere využíva básnické výrazové prostriedky v próze?

Úloha bola zaradená do tematického celku Základné poznatky z teórie literatúry. Špecifickým cieľom úlohy bolo aplikovať vedomosti o jazykových prostriedkoch literárneho diela. Mala testovať myšlienkovú operáciu – aplikácia. Napriek najnižšej kognitívnej náročnosti úlohu neriešilo 40,34 percent žiakov a aj veľmi dobrí žiaci ju riešili s malou úspešnosťou. Znaky *lyrizovanej prózy/naturizmu* sú uvedené v učebniciach aj v cieľových požiadavkách.

Úspešnosť 22,6 %. Obtiažnosť 77,4 %.
Citlivosť 44,7 % dobre rozlišovala slabých a dobrých žiakov.

p38

Položka č. 39

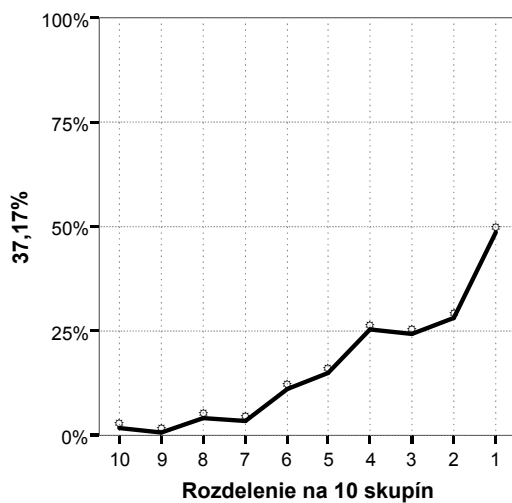
V ktorom žánri ľudovej slovesnosti sa odohráva pravdivý príbeh alebo sa vyskytuje existujúce prostredie, alebo vystupuje skutočne existujúci človek?

Úloha bola zaradená do tematického celku Základné poznatky z teórie literatúry. Špecifickým cieľom úlohy bolo aplikovať vedomosti o povesti. Mala testovať myšlienkovú operáciu – dedukcia. Dobrí žiaci dosahovali slabé výsledky. Otázku s otvorenou odpoveďou nemôžeme relevantne vyhodnotiť, nepoznáme odpovede z odpoveďových hárkov. Úlohu neriešilo 43,34 percent žiakov. Správna odpoveď je *v povesti/povešť*.

Úspešnosť 16,4 %. Obťažnosť 83,6 %.

Citlivosť 37,2 % rozlišovala slabých a dobrých žiakov.

p39

Položka č. 40

Napíšte vetu v správnom slovoslede.

Sluhu sa zračila hrôza na tvári.

Úloha bola zaradená do tematického celku Syntax. Špecifickým cieľom úlohy bolo overiť znalosti o správnom slovoslede slovenských viet. Mala testovať myšlienkovú operáciu – aplikácia a dedukcia. Takýto typ úlohy robí žiakom ťažkosť, slovenčina je pre nich cudzí jazyk, prejavilo sa to aj v štatistických ukazovateľoch. Správna odpoveď je *Na tvári sluhu sa zračila hrôza./Hrôza sa zračila na tvári sluhu.*

Úspešnosť 37,2 %. Obťažnosť 62,8 %.

Citlivosť 42,0 % dobre rozlišovala slabých a dobrých žiakov.

Úlohy 41 – 48 sa viažu na ukážku č. 6

Kamil Peteraj – Študentská láska
(úryvok)

*Kiná iba o nej šepkajú si
Celé mesto o nej klebetí
Opäť príde svoje šťastie skúsiť
Zo strechy na strechu preletí
Vedia o nej chodníky a veže
Električka ponáhľa sa k nej
Až je zrazu celé mesto svieže
z bojzlivej lásky študentskej*

Položka č. 41

Ktoré tvrdenie nevyplýva z ukážky 6?

- (A) Láska sa po čase znova vráti.
- (B) Všetci hovoria o láske.
- (C) Láska osviežuje.
- (D) Láska je odvážna.

Úloha sa viazala na čítanie s porozumením. Bola zaradená do tematického celku Slovenská poézia po roku 1945. Špecifickým cieľom úlohy bolo analyzovať text. Mala testovať myšlienkovú operáciu – analýza. Autor sa nachádza v cieľových požiadavkách. Text môžu žiaci poznať z učebnice. Vyššia obťažnosť zrejme vyplynula zo záporne formulovanej otázky. Správna odpoveď je D.

Úspešnosť 54,9 %. Obťažnosť 45,1 %.

Citlivosť 48,2 % dobre rozlišovala slabých a dobrých žiakov.

Položka č. 42

Zvýraznené slovo zo spojenia *študentská* láska je:

- (A) metonymia
- (B) metafora
- (C) epiteton
- (D) symbol

Úloha bola zaradená do tematického celku Základné poznatky z teórie literatúry. Špecifickým cieľom úlohy bolo aplikovať vedomosti o jazykových prostriedkoch poézie. Mala testovať myšlienkovú operáciu – aplikácia. Úlohou bolo vybrať zo štyroch možností správny básnický prostriedok, *epiteton*.

Úspešnosť 36,7 %. Obťažnosť 63,3 %.

Citlivosť 57,5 % veľmi dobre rozlišovala slabých a dobrých žiakov.

Položka č. 43

Ktorá z dvojíc obsahuje iba slová cudzieho pôvodu?

(A) kino, študent

(B) mesto, električka

(C) strecha, svieže

(D) veža, láska

Úloha bola zaradená do tematickeho celku Sémantika. Špecifickým cieľom úlohy bolo aplikovať vedomosti z lexikológie. Mala testovať myšlienkovú operáciu – aplikácia. Žiaci mali identifikovať slová cudzieho, nie slovenského pôvodu. Správna odpoveď je A.

Úspešnosť 83,9 %. Obťažnosť 16,1 %.

Citlivosť 35,8 % rozlišovala slabých a dobrých žiakov.

Položka č. 44

Verš básne v ukážke 6 je

(A) 10-slabičný a 9-slabičný.

(B) 9-slabičný a 10-slabičný.

(C) 10-slabičný a 8-slabičný.

(D) 8-slabičný a 10-slabičný.

Úloha bola zaradená do tematickeho celku Základné poznatky z teórie literatúry. Špecifickým cieľom úlohy bolo určiť veršový systém básne. Mala testovať myšlienkovú operáciu – analýza. Žiaci mali zrátať slabiky veršov a zo štyroch možností vybrať správnu odpoveď A.

Úspešnosť 73,6 %. Obťažnosť 26,4 %.

Citlivosť 40,7 % rozlišovala slabých a dobrých žiakov.

Položka č. 45

V ktorej z možností sa uplatňuje rytmický zákon?

(A) svieže

(B) električiek

(C) kiná

(D) preletí

Úloha bola zaradená do tematickeho celku Fonetika a pravopis. Špecifickým cieľom úlohy bolo analyzovať dané slová. Mala testovať myšlienkovú operáciu – analýza. Úloha skúšala vedomosti o rytmickom krátení. Správna odpoveď je A.

Úspešnosť 70,8 %. Obťažnosť 29,2 %.

Citlivosť 53,1 % dobre rozlišovala slabých a dobrých žiakov.

Položka č. 46

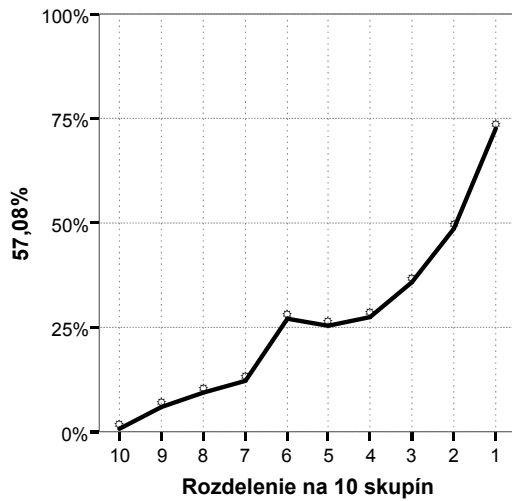
Určte vetný sklad medzi vetnými členmi v spojení *zo strechy preletí*.

Úloha bola zaradená do tematickeho celku Syntax. Špecifickým cieľom úlohy bolo aplikovať vedomosti o vetných skladoch. Mala testovať myšlienkovú operáciu – aplikácia. Žiaci mali pomenovať vetný sklad. Správna odpoveď bola *určovaci/podrad'ovací*. Napriek tomu, že sklady sú učivom základnej školy, úlohu neriešilo až 48,98 percent žiakov. Príčinu slabej úspešnosti vidíme v tom, že predmet SJS sa viac sústreďuje na komunikáciu, ovládanie slovnej zásoby a pravopisu. Vetný rozbor sa na stredných školách precvičuje málo.

Úspešnosť 26,7 %. Obťažnosť 73,3 %.

Citlivosť 57,1 % veľmi dobre rozlišovala slabých a dobrých žiakov.

p46

Položka č. 47

Nahrad'te slovo *opäť* synonymným výrazom.

Úloha bola zaradená do tematického celku Sémantika. Špecifickým cieľom úlohy bolo aplikovať vedomosti z lexikológie. Mala testovať myšlienkovú operáciu – aplikácia. Úloha overovala ovládanie slovnej zásoby, využitie synonymických výrazov. Správna odpoveď je *zas/zase/znova/znovu/opätovne*.

Úspešnosť 70,7 %. Obťažnosť 29,3 %.

Citlivosť 45,1 % dobre rozlišovala slabých a dobrých žiakov.

Položka č. 48

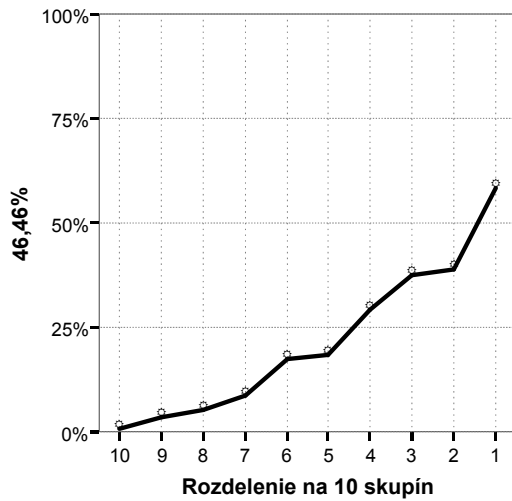
V ukážke 6 nájdite všetky zvrtné slovesá a napíšte ich v neurčitku.

Úloha bola zaradená do tematického celku Morfológia. Špecifickým cieľom úlohy bolo aplikovať vedomosti o slovných druhoch. Mala testovať myšlienkovú operáciu – aplikácia. Žiaci mali v texte nájsť, rozlíšiť zvrtné slovesá. Tieto potom mali dať do neurčitku. Boli to slovesá *šepkajú si – šepkať si, ponáhľajú sa – ponáhľať sa*. Úloha z jazyka mala opäť nízku úspešnosť a neriešilo ju 37,6 percent žiakov.

Úspešnosť 21,9 %. Obťažnosť 78,1 %.

Citlivosť 46,5 % dobre rozlišovala slabých a dobrých žiakov.

p48

Úlohy 49 – 56 sa viažu na ukážku 7

História olympijských hier je stará niekoľko tisíc rokov. Podľa gréckej báje ich založil Herakles na počesť vládcu zeme a hromu, najväčšieho [] (boh/Boh Zeus).

Atléti sa pripravovali na hry desaťmesačným výcvikom. Súťažilo sa v behu, v päťboji (skok, beh, hod diskom, hod oštepom, zápasenie), v p []stnom súboji, v behu v plnej zbroji, v jazde na koni atď.

Víťazi boli odmenení olivovým vencom, mali právo dať si postaviť svoje sochy a tešili sa veľkej úcte a vážnosti. Súťažiť mohli muži a neskôr aj chlapci. Ženy sa nemohli na pretekoch zúčastniť, ani sa na ne pozerat'. Ak by tento zákaz porušili, mohli byť za to prísne potrestané (slobodné dievčatá sa však mohli na hrách zúčastniť ako diváci).

Posledné hry sa konali roku 393. Rímsky cisár Teodosius I. vydal roku 394 prísny zákaz všetkých pohanských sviatkov, medzi ktoré zaradil aj olympijské hry.

(M. Varsányiová)

Položka č. 49

Z kontextu ukážky 7 vyplýva, že

- (A) len slobodné dievčatá mohli súťažiť.
- (B) ženy mohli byť len medzi divákmi.
- (C) víťazom občania postavili sochy na znak úcty a vážnosti.
- (D) víťazi si mohli postaviť sochy a tešiť sa úcte a vážnosti.

Špecifickým cieľom úlohy bolo čítanie s porozumením. Mala testovať myšlienkovú operáciu – interpretácia. Vybrať správnu odpoveď D z vecného textu nerobilo žiakom výrazné ťažkosti. Úspešnosť 69,1 %. Ťažkosti 30,9 %. Citlivosť 30,1 % rozlišovala slabých a dobrých žiakov.

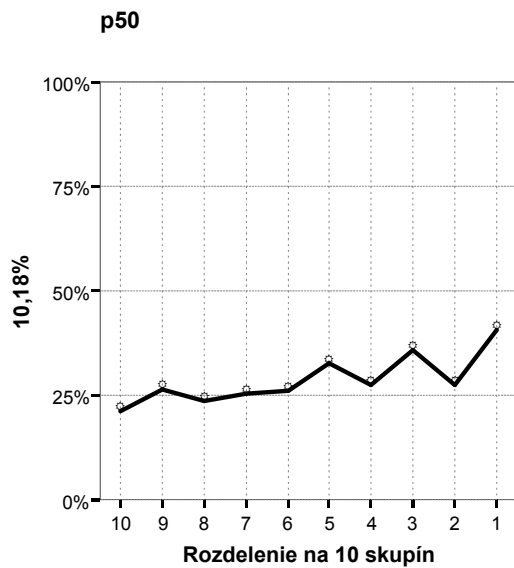
Položka č. 50

Text ukážky 7 je:

- (A) teoretickým náučným textom
- (B) populárno-vedeckým textom
- (C) novinárskym textom
- (D) umeleckým textom

Analýza distraktorov - variant 2740

		A50	B50	C50	D50	X50
1	P. Bis.	,14	,06	-,13	-,12	-,09
2	p	,38	,29	,25	,06	,02
3	N	431,00	326,00	284,00	73,00	19,00

Položka č. 51

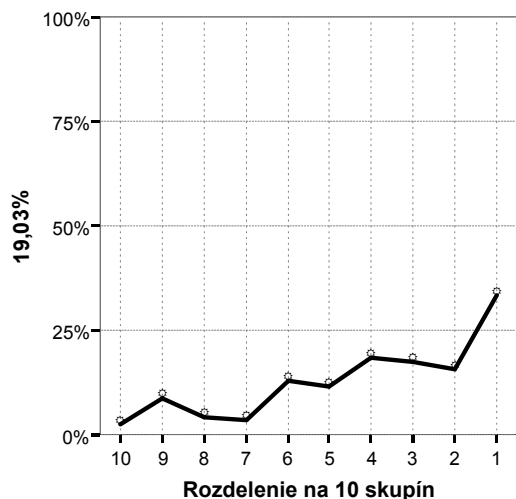
V texte ukážky 7 prevláda slohový postup:

- (A) opisný
- (B) rozprávací
- (C) výkladový
- (D) informačný

Analýza distraktorov - variant 2740

		A51	B51	C51	D51	X51
1	P. Bis.	,01	-,07	,21	-,08	-,06
2	p	,24	,19	,13	,42	,02
3	N	270,00	210,00	147,00	481,00	25,00

p51

Úlohy boli zaradené do tematického celku Sloh/štylistika. Špecifickým cieľom úloh bolo rozpoznať jazykový štýl a slohový postup ukážky. Mali testovať myšlienkovú operáciu – aplikácia, analýza a dedukcia. Úlohy mali tretí a druhý stupeň obtiažnosti. Správnu odpoveď B v položke č. 50 si volilo menej žiakov ako distraktor A. Žiaci neprečítali pozorne text, pričom je to text z učebnice, mohli ho poznať a vedieť, že nejde o teoretický náučný text. Tak isto v položke č. 51 správnu C odpoveď volilo málo žiakov. Viac sa priklonilo k distraktoru A. Distraktory volili žiaci v teste celkovo úspešní. Text nie je teoretický, použitý štýl je populárno-vedecký, uvádza aj historické fakty. Napísaný je výkladovým slohovým postupom. Malá úspešnosť nás vedie k domnienke, že rozlišovanie jazykových štýlov a slohových postupov pri práci s vecným textom zaostáva. Vzhľadom na zlé štatistické ukazovatele, napriek tomu, že v cieľových požiadavkách štýly aj slohové postupy sú a text je vybraný z platnej učebnice, sa otázky 50 a 51 prebodovali.

Položka č. 50

Úspešnosť 28,8 %. Obtiažnosť 71,2 %.

Citlivosť 10,2 % slabo rozlišovala slabých a dobrých žiakov.

Položka č. 51

Úspešnosť 13,0 %. Obtiažnosť 87,0 %.

Citlivosť 19,0 % slabo rozlišovala slabých a dobrých žiakov.

Položka č. 52

V ktorej z možností je slovo utvorené odvodzovaním pomocou predpony?

- (A) desaťmesačným (B) päťboj
(C) porušili (D) vážnosti

Úloha bola zaradená do tematického celku Náuka o slove. Špecifickým cieľom úlohy bolo aplikovať vedomosti z lexikológie. Mala testovať myšlienkovú operáciu – analýza. Žiaci mali z ponúkaných možností vybrať správnu odpoveď C.

Úspešnosť 70,3 %. Obtiažnosť 29,7 %.

Citlivosť 55,3 % dobre rozlišovala slabých a dobrých žiakov.

Položka č. 53

V ktorej z možností je správne napísané slovné spojenie, ktorým môžeme doplniť chýbajúci text v druhom riadku ukážky 7?

- (A) Boha Zeusa (B) Boha Diusa
(C) Boha Zea (D) boha Dia

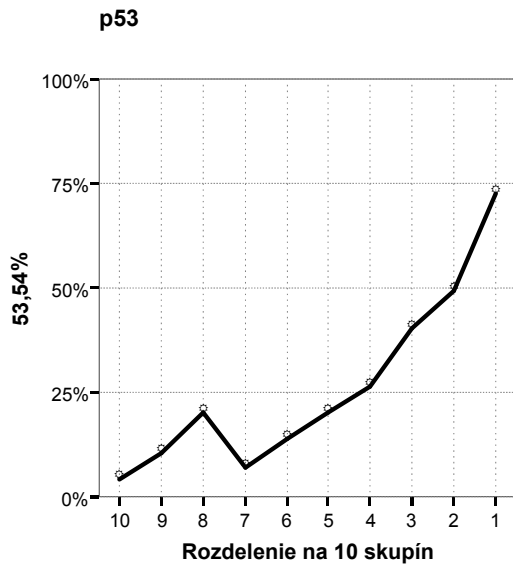
Úloha bola zaradená do tematického celku Morfológia. Špecifickým cieľom úlohy bolo aplikovať vedomosti o skloňovaní podstatných mien. Mala testovať myšlienkovú operáciu – aplikácia. Žiaci mali vybrať správny tvar slovného spojenia. Úlohu na najnižšej kognitívnej úrovni riešili žiaci ako ťažkú. Aj niektorí žiaci v teste úspešní si volili distraktor C. Správna odpoveď je D.

Úspešnosť 26,6 %. Obtiažnosť 73,4 %.

Citlivosť 53,5 % dobre rozlišovala slabých a dobrých žiakov.

Analýza distraktorov - variant 2740

		A53	B53	C53	D53	X53
1	P. Bis.	-,36	-,06	,04	,39	-,06
2	p	,62	,02	,09	,27	,01
3	N	705,00	18,00	97,00	301,00	12,00

Položka č. 54

Doplňte chýbajúcu hlásku v druhom odseku textu ukážky 7.

Úloha bola zaradená do tematického celku Fonetika a pravopis. Špecifickým cieľom úlohy bolo aplikovať vedomosti z pravopisu. Mala testovať myšlienkovú operáciu – aplikácia. Žiaci mali správne doplniť do slova písmeno *ä*. Prídavné meno *pästný* (súboj) nepoznali napriek tomu, že ide o učebnicový text.

Úspešnosť 39,3 %. Obťažnosť 60,7 %.

Citlivosť 53,1 % dobre rozlišovala slabých a dobrých žiakov.

Položka č. 55

Určte z radu slovné spojenie, ktoré nie je viacslovným pomenovaním.

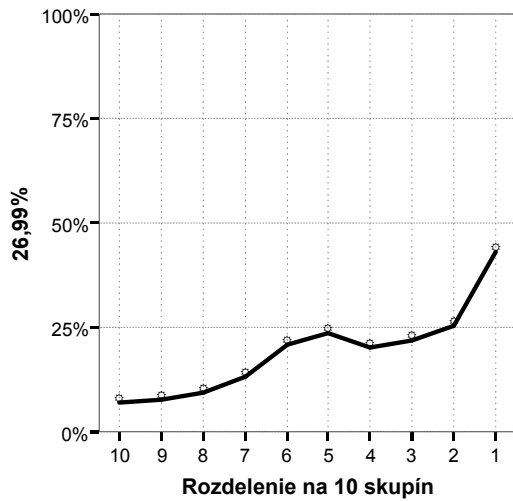
olympijské hry – pohanské sviatky – posledné hry – v plnej zbroji

Úloha bola zaradená do tematického celku Sémantika. Špecifickým cieľom úlohy bolo analyzovať slovné spojenia. Mala testovať myšlienkovú operáciu – aplikácia a analýza. Cieľom úlohy bolo identifikovať medzi slovnými spojeniami to, ktoré nie je viacslovným pomenovaním. Podľa štatistických ukazovateľov bola úloha pre žiakov veľmi ťažká napriek tomu, že autori testu ju zaradili do druhej úrovne kognitívnej náročnosti. Približne 30 percent žiakov ju neriešilo a aj dobrí žiaci ju riešili so slabým výsledkom.

Úspešnosť 19,4 %. Obťažnosť 80,6 %.

Citlivosť 27,0 % rozlišovala slabých a dobrých žiakov.

p55

Položka č. 56

Napíšte slovom číslovku **394**.

Úloha bola zaradená do tematického celku Morfológia. Špecifickým cieľom úlohy bolo aplikovať vedomosti o správnom písaní čísloviek. Mala testovať myšlienkovú operáciu – aplikácia. Správna odpoveď je *tristodevät'desiatštyri/tristo deväťdesiatštyri*.

Úspešnosť 67,1 %. Obťažnosť 32,9 %.

Citlivosť 35,4 % rozlišovala slabých a dobrých žiakov.

Úlohy 57 – 64 sa viažu na ukážku 8

Veterná smršť ničila mesto

Vietor vo štvrtok dosahoval rýchlosť až 110 km za hodinu

*Pekelné horúčavy vo štvrtok popoludní vystriedala veterná smršť takmer apokalyptických rozmerov. Padajúce stromy ničili autá, vietor unášal strechy, vzduchom lietali dáždniky z terás a jedno auto dokonca skončilo v □orvátskom □amene. Padali bilbordy, nebolo vidieť ani na krok, ľudia zmätene pobehovali za zvuku automobilových alarmov. Na cestách sa začali tvoriť zápchy, kompetentní z bezpečnostných dôvodov **pre popadané stromy** zastavili premávku na diaľničnom úseku od Kútov smerom do Bratislavy, nechodili vlaky smerom na Záhorie či do Viedne. Hasiči boli v plnej permanencii. Okrem niekoľkých ľahších zranení sa našťastie nikomu nič nestalo.*

Škody vznikli aj na verejných dopravných prostriedkoch. V petržalskom Ovsišti padol strom na autobus, popadané stromy na elektrickom vedení spôsobili skrat a zabrzдили premávku na mnohých miestach, napríklad pod Hradom, na Palisádach či Mudroňovej ulici.

(Z tlače)

Položka č. 57

Z textu ukážky 8 vyplýva, že slovo **skrat** označuje

- (A) neželané reakcie vodičov automobilov.
- (B) neželané spojenie pólov elektrického zdroja.
- (C) neželané spojenie myšlienok automobilistov.
- (D) neželané pretrhnutie elektrického rozvodu.

Úloha sa viazala na čítanie s porozumením. Špecifickým cieľom úlohy bolo analyzovať neznámy publicistický text. Mala testovať myšlienkovú operáciu – analýza a dedukcia. Žiaci mali vybrať zo štyroch možností správny výrok. Správna odpoveď je B. Žiaci pri čítaní textu „...popadané stromy na elektrickom vedení spôsobili skrat...“ vydedukovali, že správna odpoveď je D. Distraktor si volilo viac úspešných žiakov ako správnu odpoveď. Otázka veľmi slabo rozlíšila dobrých a slabých žiakov. Vzhľadom na tieto skutočnosti a fakt, že úloha okrem čítania s porozumením mohla evokovať aj vedomosti z fyziky, bola prebodovaná.

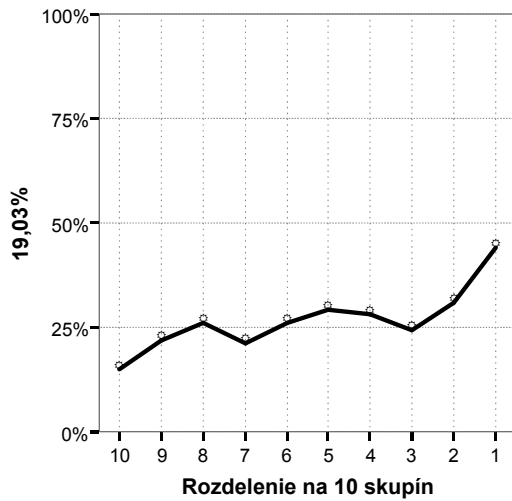
Úspešnosť 26,8 %. Obťažnosť 73,2 %.

Citlivosť 19,0 % slabo rozlišovala slabých a dobrých žiakov.

Analýza distraktorov - variant 2740

		A57	B57	C57	D57	X57
1	P. Bis.	-,14	,09	-,20	,12	-,10
2	p	,08	,27	,06	,57	,02
3	N	86,00	304,00	71,00	651,00	21,00

p57

Položka č. 58

Text ukážky 8 je

- (A) reportážou.
(C) úvodníkom.

- (B) správou.
(D) fejtónom.

Úloha bola zaradená do tematického celku Sloh/štylistika. Špecifickým cieľom úlohy bolo určiť slohový útvar. Mala testovať myšlienkovú operáciu – analýza. Správnu odpoveď B volila väčšina žiakov, aj pre slabších žiakov bola otázka pomerne ľahká.

Úspešnosť 74,8 %. Obťažnosť 25,2 %.

Citlivosť 24,3 % rozlišovala slabých a dobrých žiakov.

Položka č. 59

V texte ukážky 8 prevláda slohový postup:

- (A) informačný
(C) opisný

- (B) výkladový
(D) úvahový

Úloha bola zaradená do tematického celku Sloh/štylistika. Špecifickým cieľom úlohy bolo určiť prevládajúci slohový útvar. Mala testovať myšlienkovú operáciu – analýza. Správnu odpoveď C si volilo menej úspešných žiakov ako distraktor A. Úlohou žiakov bolo pozorne si prečítať text a rozhodnúť sa pre slohový postup. Žiaci sa nechali zviest' tým, že text je z tlače, identifikovali správu a označili informačný slohový postup. Pritom pri pozornom čítaní mohli identifikovať, že „...*Pekelné horúčavy, apokalyptických rozmerov, lietali dáždniky*,...“ sú typické pre opisný slohový postup, ktorý v ukážke prevláda.

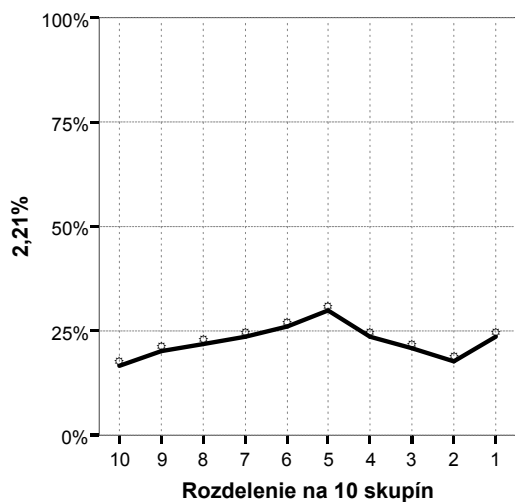
Úspešnosť 22,6 %. Obťažnosť 77,4 %.

Citlivosť 2,2 % veľmi slabo rozlišovala slabých a dobrých žiakov.

Analýza distraktorov - variant 2740

		A59	B59	C59	D59	X59
1	P. Bis.	,13	-,10	-,02	-,12	-,11
2	p	,70	,03	,23	,02	,02
3	N	798,00	39,00	256,00	19,00	21,00

p59

Položka č. 60

Označte slovo, ktoré nie je synonymum výrazu *veterná smršť*.

- (A) krútnava (B) cyklón
(C) výr (D) vír

Úloha bola zaradená do tematického celku Sémantika. Špecifickým cieľom úlohy bolo aplikovať vedomosti z lexikológie. Mala testovať myšlienkovú operáciu – aplikácia. Otázka bola formulovaná záporne, žiaci mali zo štyroch možností vybrať slovo, ktoré nie je synonymom k danému výrazu. Správna odpoveď je C.

Úspešnosť 67,4 %. Obťažnosť 32,6 %.

Citlivosť 29,2 % rozlišovala slabých a dobrých žiakov.

Položka č. 61

Epiteton sa nachádza v slovnom spojení:

- (A) popadané stromy (B) ľahšie zranenia
(C) pekelné horúčavy (D) veterná smršť

Úloha bola zaradená do tematického celku Základné poznatky z teórie literatúry. Špecifickým cieľom úlohy bolo aplikovať vedomosti o básnických jazykových prostriedkoch. Mala testovať myšlienkovú operáciu – aplikácia. Cieľom úlohy bolo vybrať zo štyroch možností spojenie, ktoré je básnickým prívlastkom. Správna odpoveď je C. Ide o úlohu z teórie literatúry a skúša básnické ozdoby, ktoré vo všeobecnosti robia žiakom problémy a sú neoblíbené.

Úspešnosť 54,3 %. Obťažnosť 45,7 %.

Citlivosť 50,9 % dobre rozlišovala slabých a dobrých žiakov.

Položka č. 62

Pomenujte zvýraznený vetný člen v texte ukážky.

Úloha bola zaradená do tematického celku Syntax. Špecifickým cieľom úlohy bolo aplikovať vedomosti o vetných členoch. Mala testovať myšlienkovú operáciu – aplikácia. Úloha skúšala, ako vedia žiaci rozpoznať vetný člen vo vete. Správna odpoveď je *príslovkové určenie príčiny*. Vzhľadom na to, že ide o úlohu s krátkou odpoveďou, nevieme presne určiť, prečo otázka robila žiakom také ťažkosti. Opäť môžeme skonštatovať, že učebná látka zo základnej školy sa už na stredných školách neupevňuje a neprecvičuje. Úlohu neriešilo až 52,52 percent žiakov.

Úspešnosť 12,8 %. Obťažnosť 87,2 %.

Citlivosť 32,3 % rozlišovala slabých a dobrých žiakov.

Položka č. 63

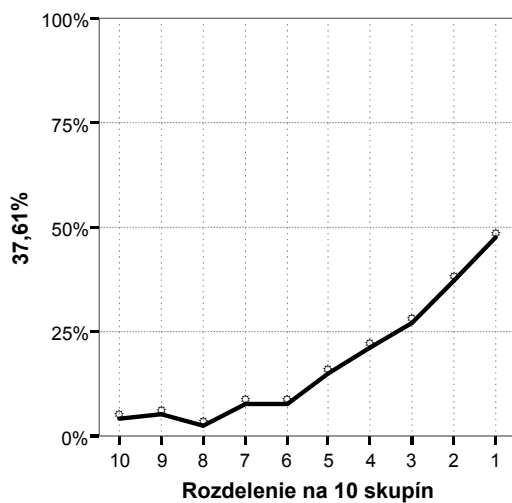
Vypíšte z textu ukážky 8 ustálené slovné spojenie (frazologizmus) ľudového pôvodu.

Úloha bola zaradená do tematického celku Sémantika. Špecifickým cieľom úlohy bolo aplikovať vedomosti z lexikológie. Mala testovať myšlienkovú operáciu – aplikácia. Cieľom úlohy bolo identifikovať frazeologizmus *nebolo vidieť ani na krok*. Ustálené slovné spojenia sú v cieľových požiadavkách, žiaci ich preberajú. Úloha vykázala veľmi zlé štatistické ukazovatele. Nevieme, ako žiaci na otázku odpovedali, ale 52,52 percent žiakov úlohu neriešilo. Aj dobrí žiaci v nej dosahovali slabé výsledky, riešili ju s úspešnosťou pod 50 percent. Úloha bola vzhľadom na tieto skutočnosti prebodovaná.

Úspešnosť 17,7 %. Obťažnosť 82,3 %.

Citlivosť 37,6 % rozlišovala slabých a dobrých žiakov.

p63

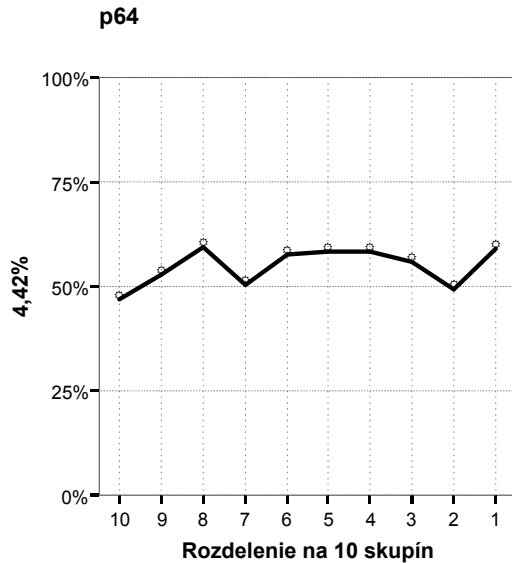
Položka č. 64

Doplňte v texte ukážky 8 chýbajúce hlásky Ch/ch, R/r.

Úloha bola zaradená do tematického celku Fonetika a pravopis. Špecifickým cieľom úlohy bolo aplikovať vedomosti z pravopisu, písanie veľkých písmen. Mala testovať myšlienkovú operáciu – aplikácia. Žiaci mali pravopisne správne napísať viacslovný názov z textu – *Chorvátske rameno*. Všetci žiaci túto úlohu riešili s úspešnosťou okolo 50 percent.

Úspešnosť 55,0 %. Obťažnosť 45,0 %.

Citlivosť 4,4 % veľmi slabo rozlišovala slabých a dobrých žiakov.

Záver

Na záver môžeme skonštatovať, že v oblasti čítanie s porozumením najvyššiu úspešnosť zaznamenali žiaci v úlohách zameraných na určenie tvrdení, ktoré priamo vyplývajú z textu ukážky, interpretáciu básnikovej výpovede, porozumenie slov v konkrétnom kontexte, porozumenie frazeologických zvrátov a celkovú orientáciu v texte.

Z jazykových oblastí boli najúspešnejší v morfológii, kde vyššiu úspešnosť vykázali v úlohách zameraných na správne gramatické tvary slovies a podstatných mien, slovné druhy, na tvorbu slov odvodzovaním pomocou predpony a v úlohách, kde mali napísať slovom číslovku. V lexikológii žiaci úspešne riešili otázky týkajúce sa rytmického zákona, významovo podobných slov a združeného pomenovania, v úlohách, kde mali vysvetliť význam slovného spojenia, význam málo používaného slova, spoznať slová cudzieho pôvodu, nájsť uplatnenie rytmického zákona, nájsť synonymum, identifikovať symbol a význam konkrétneho slova. Zo syntaxe vysokú úspešnosť dosiahli žiaci v otázkach, kde mali vybrať oslovenie, rozoznať vsuvku, určiť jednoduchú vetu, priradovací sklad, určiť druh vety podľa obsahu. Žiaci poznajú funkciu troch bodiek v texte, priemernú úspešnosť dosiahli v otázkach zameraných na viacnásobné vetné členy. V štylistike úspešnejšie zvládali určovanie jazykového štýlu.

V literatúre sa žiaci najlepšie orientovali v oblasti literárna teória. Poznajú diela predpísané cieľovými požiadavkami, ich znaky a charakteristiku. V literárnej histórii boli úspešní v zaradovaní autorov a diel do literárnych smerov a v pomenovaní literárnych období.

Pri hodnotení výsledkov žiakov v jednotlivých položkách sme dospeli k záveru, že v čítaní s porozumením nízku úspešnosť vykázali v úlohách, v ktorých bolo potrebné odhaliť autorov zámer, nahradiť cudzie slovo slovenským slovom, v úlohách, v ktorých bolo nutné odhaliť postoj autora k opisovanej skutočnosti, doplniť slovné spojenie chýbajúce v texte, v úlohách vyžadujúcich náročnejšiu analýzu a interpretáciu textu, porozumenie slov v konkrétnom kontexte.

V morfológii nízku úspešnosť vykázali úlohy týkajúce sa čísloviek, spojok a modálneho slovesa, úlohy na určenie čísla a pádu podstatného mena, na identifikáciu zvrátných slovies v texte a transformáciu ich tvaru a úloha zameraná na tvorbu slov. V lexikológii nižšiu úspešnosť vykázali žiaci v úlohách, ktoré sa zameriavali na štylistické využitie slovnej zásoby a synonymá, v úlohách, kde museli vypísať z ukážky oslovenie, vybrať slová s gramatickou chybou, nájsť antonymá, štylisticky neutrálne slová, doplniť chýbajúcu hlásku. Ťažkosti mali s viacslovným pomenovaním a ustáleným slovným spojením. Nízku úspešnosť v syntaxi dosiahli v otázkach, kde mali určiť vetné členy, druh vety z hľadiska zloženia a zmeniť konštrukciu vety s prídavnými na vedľajšiu vetu, ďalej v otázkach, ktoré požadovali určiť druh vety podľa modality, napísať vetu v správnom slovoslede, určiť vetný sklad. Najväčší problém mali s určením vetného člena. Z jazykových oblastí najnižšiu úspešnosť dosiahli v oblasti štylistika/sloh. Problémy mali s určením slohového postupu a slohových útvarov vecného textu a s určením jazykového štýlu ukážky.

Z literárnej histórie nižšiu úspešnosť vykázali pri poznaní diel z cieľových požiadaviek. V teórii literatúry žiaci s priemernou úspešnosťou riešili otázku, koľko slabík má verš ukážky, úlohy, kde mali určiť rým básne, literárny druh ukážky, nájsť epiteton. Žiakom robí problém zaradiť konkrétnu ukážku k literárnemu druhu, rozoznať repliku postavy, identifikovať žáner ľudovej slovesnosti, znaky lyrizovanej prózy, nájsť a pomenovať epiteton.

Zdá sa, že v školách s vyučovacím jazykom maďarským sa venujú jazykovým javom izolovane, bez funkcie v celom texte. Platí to pre všetky jazykové roviny. Zdá sa, že na odborných školách žiaci prichádzajú do styku s vecným textom častejšie ako gymnazisti.

Žiaci boli menej úspešní v riešení záporne formulovaných otázok. Úspešnosť žiakov v teste bola jednoznačne vyššia na gymnáziách. Žiaci ostatných škôl dosahovali v niektorých oblastiach až o 20 percent nižšiu úspešnosť.

Pre nízku úspešnosť a zlé štatistické ukazovatele boli prebodované nasledujúce položky:
úroveň A: 13, 33, 37, 43, 45,
úroveň B: 32, 50, 51, 57, 63.

Pri porovnávaní úspešnosti treba brať do úvahy aj počet úloh v jednotlivých oblastiach. Vzhľadom na nízky počet úloh a veľmi úzko špecifikované otázky nemôžeme relevantne konštatovať, čo žiaci vedia alebo nevedia. Úspešnosť v jednotlivých úlohách závisí aj od toho, či ide o úlohu s výberom odpovede alebo úlohu s krátkou odpoveďou. Vzhľadom na túto skutočnosť chceme odporučiť učiteľom, aby viac pozornosti venovali práci s publicistickým a odborným textom, rozširovaniu slovenskej slovnej zásoby. Dôležité je utvrdzovať u žiakov na školách s vyučovacím jazykom maďarským jazykovednú a literárnovednú terminológiu.

Použitá literatúra

1. Caltíková, M. a kol.: Špecifikačná tabuľka testu zo slovenského jazyka a slovenskej literatúry úroveň A. Interný materiál. Bratislava: ŠPÚ, 2007.
2. Caltíková, M. a kol.: Špecifikačná tabuľka testu zo slovenského jazyka a slovenskej literatúry úroveň B. Interný materiál. Bratislava: ŠPÚ, 2007.
3. Cieľové požiadavky na vedomosti a zručnosti maturantov zo slovenského jazyka a slovenskej literatúry úroveň A. Bratislava: ŠPÚ, 2004.
4. Cieľové požiadavky na vedomosti a zručnosti maturantov zo slovenského jazyka a slovenskej literatúry úroveň B. Bratislava: ŠPÚ, 2004.
5. Lapitka, M.: Didaktické testy zo slovenského jazyka a literatúry. Bratislava: MPC Bratislavského kraja, 2007.
6. Mikulášová, J., Péteryová, E.: Didaktická analýza testu zo slovenského jazyka a slovenskej literatúry úroveň A. Interný materiál. Bratislava: ŠPÚ, 2007.
7. Mikulášová, J., Péteryová, E.: Didaktická analýza testu zo slovenského jazyka a slovenskej literatúry úroveň B. Interný materiál. Bratislava: ŠPÚ, 2007.
8. Ringlerová, V.: Záverečná správa zo štatistického spracovania testu zo slovenského jazyka a slovenskej literatúry úroveň B. Bratislava: ŠPÚ, 2008.
9. Rossa, V.: Metodika tvorby didaktických testov. Bratislava: ŠPÚ, 2007.
10. Šťava, E.: Záverečná správa zo štatistického spracovania testu zo slovenského jazyka a slovenskej literatúry úroveň A. Bratislava: ŠPÚ, 2008.